99а

КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

ШИНАРДИ, 18 июль. 1967 шу. № 84 (4409). Мах 2 кап.

СЕРДАЛО
(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически партин Нохч-ГIалгIайн обкома Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

КПСС обкоме, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советe, облсовпрофе

САЛОIАШ ШИ ДИ А ДОЛАШ ПХЕ ДИЙНАХЬА БОЛХ БЕЧА КIИРАГА ДОВЛАРАХ

КПСС обкома бюрос, Министрий Советo, облсовпрофа президиумо белгаллоаккх, салоIаш ши ди а долаш пхе дийнахьа болх беча кIирага довла кийчо яра министерстваши ведомстваши, предприятийн организацейн кулгалхоша Нохч-ГIалгIай АССР-ерча йоагI-йоагIача партийнин профсоюзнин организацешца цхьана боккха организационно - массовии хьехамен болх бaь хилар. Керттерча производственни фондех пайда дикагIа эцара, къахьегама овсарле лакхъяра, промышленни продукци дукхагIа арахецара, кIиранна цхьан боарамагIа мухьаш тIадоттилгеи Iодоассаделгеи Iалашдара, массе тайпа транспорто сеца латташ йоаккха ха кIезигъяра, цахалдаш цар болх белга Iалашдара, салоIаш ши ди долча хьалашка къахьегамхошта деш дола культурно - бытовой гIулакхаш тоадара а цар дикагIа салоIилга вIаштIехьдаккхара а чакхъяха оттаяь мероприятеш я. Дукхача наха салоIаргдола городал арахьара моттигаш белгалъяьй, уж тоаяйтар духьа г. Грозне районаштен промышленни предприятештен тIачIоагIъяьй.

РСФСР Министрий Советен ВЦСПС-еи соцамга хьежжа, КПСС обкома бюрос, Министрий Советo, облсовпрофа президиумо лаьрхIад:

республика предприятей, организацей, учреждений болхлойн гIулакхера нахи кердача режимах беча балха тIа боахилга 1967 шера 1-ча августе дIадолале (укханна кIалхарча календарни планага хьежжа), Цу хьакъехьа хьалххагIе а доаггIаш дола приказаш тохен коллективай берригача членашта уж дIадовзийтен деза предприятей, организацей, учреждений кулгалхоша.

Укх тайпара балха режим оттаю: юкъара салоIа ди кIиранди а долаш бола промышленни а гIишлошъеча а предприятейн организацейн къахьегамхой пхе дийнахьа болх беча кIирага боах салоIаш ши ди а долаш — шоаттен кIиранди.

Скользящи графиках салоIаш ши ди а долаш пхе дийнахьа болх беча кIирага боах болхлойн гIулакхера нахи:

соцаш йоаца производства процесс йолча промышленни предприятешка;

торговлеи общественни кхачани йоккхийча предприятешка, цу даькъе ерригача продовольственни промышленнии тикашка;

транспортни, коммунально-бытовой предприятешка, медицински организацешка, культурно - просветительнии кхычеи учрежденешка а организацешка а; гIулакх деш йола персонал дIамига йолча къаьст-къаьстача организацешка хьалхагIа хинна балха режим ютийла.

ХьалхагIа хинна балха режим юс республика юрта боахама ерригача предприятей, организацей, учреждений, юртбоахама белал чакхйоахача предприятей, маькхаш йоттача заводий, лакхерча, юкъерча, кхыча дешара заведеней, дешара заведенешкарча общественни кхачан организацей, массе а ведомствана чуйоагIача кагийрозничнн торгови сета, районийн юртийн библиотекай, культура цIеной, клубий, берий цIеной, берий бешамийн ясленн, юрташкарча фельдшерски пунктий, салоIаш ши ди а долаш пхе дийнахьа болх беча кIирага яха йиш йоацаш йолча кхыча предприятейн организацейн.

Партийни, советски, боахама, профсоюзни организацей кулгалхошта тIадиллад пхе дийнахьа болх беча кIирага йовла еза коллективаш кийчъяь яхара бокъонца тIахьожам оттабелга, къахьегама овсарлен кхыдола техннко - экономически хьокхамаши лох ца а долийташ, предприятеша нийсен боарамагIен болх бергбола гIулакх вIаштIехьдоаккхилга.

СалоIа моттигаш кийчъяран тоалрaн къахьегамхошта ду культурно-бытовой гIулакхаш тоадара деш дола балхаш 1967 шера 1-гIа август хьатIакхачалехьа чакхдахара къаьстта уйла тIаяхийта еза КПСС горкомаша, райкомаша, горрайисполкомаша, министерствай, отраслеви управленейн объединенейн кулгалхоша, шо-шоай йоагI-йоагIача профсоюзий обкомаша, райкомаша, групкомаша.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ПРЕДПРИЯТЕШИ ОРГАНИЗАЦЕШИ САЛОIАШ ШИ ДИ А ДОЛАШ ПХЕ ДИЙНАХЬА БОЛХ БЕЧА КIИРАГА ЯХАРА

КАЛЕНДАРНИ ПЛАН

Доакъойн предприятейн цIераш	кердача кIирага йоаха ха
«Грознефтехимзаводы» яхача объединене предприятеш	1.8.67 ш. денз
«Грозэнерго» яхача райуправлене предприятеш	«
«Красный молот» яха завод	«
Грозненски мехкдаьтта Iилма-тохкама институт	«
Къилбаседа-Кавказски мехкдаьтта Iилма-тохкама институт	«
Города автобусий боахам	«
«Гипрогрознефть» институт	«
Трамвая управлени	«
ГIишлошъю организацеши промстройматериалий предприятеши	«
«ВНИИКавнефтегаза» Грозненски филиал	«
Мехкдаьтта доахача промышленноста предприятеш	10.8.67 ш. денз
«Грознефтегеофизика» трест	«
Швейни производства объединени	«
Кога гIирсий фабрика	«
Трикотажни фабрика	«
«Электроприбор» завод	«
«Вторчермета» управлени	«
Гаражни оборудоване завод	«
Авторемонтни завод	«
Грозненски ремонтно-механически завод	«
Транспортни машиностроене завод	«
Пищеви машиностроене завод	«
Автоуправлене предприятеш	«
Кхачан промышленноста предприятеш	15.8.67 ш. денз
Моттигерча промышленноста предприятеш	«
Хьу чакхйоахача промышленноста предприятеш	«
Хьунпромышленноста предприятеш	«
«Грозвино» яхача объединене предприятеш	«
Бувзама предприятеш	«
Машиннаькъа предприятеш	«
Коммунальни боахама предприятеш	«
ТIо-наькъий управлене предприятеш	«
Торговле предприятеш	«
Медицински учреждениеш	25.8.67 ш. денз
Бытовой гIулакхаш ду предприятеш	«
Культура учреждениеш	«
Кинофикацие учреждениеш	«
Финансови организацеш	«
СоцIалашон организацеш	«
Кепайоазон управлени	«

Вож юхе мел йисараш — списка тIа дагаръянза а, цхьабакъда, кердача кIирага яха езаш а яраш.

Белгалданихар; Нохч-ГIалгIай АССР партийни, советски, профсоюзни органий, министерствайи ведомствайи аппарата болхлой пхе дийнахьа болх беча кIирага боахилга кулгаллеча центральни органий къаьсттача решенех хургда.

НОВ. С. В. СИНЕЛЬНИКОВНА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

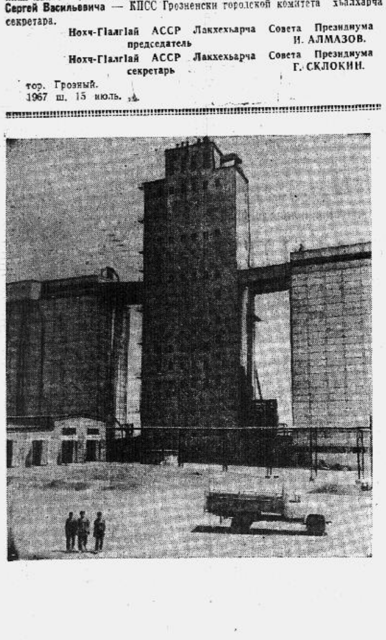
УКАЗ

Боахамен партийнин органашка дукхача шерашкен гIалат ца доаккхийташи болх барах а ваьча дийнахьа денз шовзткъе итт шу дизарца дувзаденна а Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла **Синельников Сергей Васильевича** — КПСС Грозненски городской комитета хьалхарча секретара.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

гор. Грозный.
1967 ш. 15 июль.

Запорожски областерча Трояны яхача машиннаькъа станцерча 20 эзар тоннал тIех емкость йолча тIехмеханизированни элеваторо эггара хьалха хьачуийцад керда ялат.

А. Красовске сурт.
ТАСС фотохроника.

ХIАРА ГЕКТАРА ТIАРА—ШИ ХЬУВКЪАМ

Дукха яц Наьсарен района «Экажевский» совхоза Наьсар - Кертерча отделенера яр санна йоккха тракторни бригада. Отделене мел дола лаьтта цо леладу. Из да 1000 совгIа гектар. Бригадана кулгалду зIамига волаш денз техникаца болх бе Iема йоккха опыт йолча механизатора Имагожев Башира. Ишттa шийн болх дика бовзаш ва цун гIоича Зангиев Керам а.

Цар шоай бригаде вIашагIтехай дика коллектив. ДукхагIа бола механизатораш 1957 шера из бригада вIашагIъеллача денз болх беш ба укхаза. Цар бу болх лоархIаш, из нахага дIагойташ ва бригада учетчик Арчаков Махьмад. Цунна хов цар бу болх мел мах болаш ба.

Ишттa хIара саг шийн дехкар довзаш, юкъарча балхах дог лазаш хиларах дика производственни хьокхамаш даха вIаштIехьлоал бригада коллектива укх юбилени шера.

ВIалла хиннадац отделене укх шера санна лакха хьувкъамаш. Тоаденна, кIай зиза теха латт укхаза 225 гектар хула коартолий кха. Дика Iунал даьд цун механизатораша. Цхьа кIира да гувнаш даь даьнна. «Гектара тIара 100 центнер тешаме йоаккхаргья оаха», — йоах шоай лаьттaш довзаш волча учетчика Арчаков Махьмада.

Ишттa дика Iунал деш лелаю 240 гектара тIа дIайийна хьажкIа, кхыйола культураш.

Укх денoшка чуэца мара ца лезаш кхаьча латт 300 гектар кIа. Дукха я техника кийча йола.

Кхоачаш кхо ди а эшанзар царна 100 гектар мукх хьекха Iобилла. Хьинаре болх бир механизатораша. Нальгиев Османа, Халухаев Уматтире, Точиев Асхьаба. Аттa дацар из чуэца, хIана аьлча укхаза дукха догIаш дийлхад, ша техаб, цудухьа дукхагIа йолча моттигашкара мукх Iобижар. Бакъда, нах духьал эттар цу халонашта. Сахилалехьа арабаьле боадболлалца чуболхацар механизатораш. 9 гектар йола норма тIехкхоачашйора хIаранe. Цудухьа юкъера лаьрхIача шин-кхаь жаткана балла болх мара хиланзар цох.

Ялаташ чуэцара нийсса дехкар лоархI укхаза, мукъаьннача гектара тIара цхьа мергIилг ца дуташ ча хьагул а даь вIашкатохар, комбайнашта тIеххьа нохараш, сеялкаш леларгйола гIулакх вIаштIехьдаккхар: гектара тIара ши хьувкъам чуба аьнна я дукха ха йоацаш республика Министрий Советои, КПСС обкома бюроси яь решени. Из кхоачашъю бригада механизатораша.

Мишта вIаштIехьбоаккх укхаза из болх. Отделене вIашагIъеллай шийн къаьстта доакъар Iалашлу механизированни бригада (бригадир Лолохоев Iасолта). Цунга я тайп - тайпара марка йола кхо трактор, волокушаш, косилкаш, стогометатель, йолхьингаш, кхыйола эша техника. Бригада дехкар—йол, силос Iалашъяр, комбайнашта тIеххьа ча гул а деш ферме дIакхахьар, укх шера Iалаш мел дергдола доакъар ферманна хьатIада лаьрхIад отделене Iай.

ХIанз цу бригадацара цхьа звено я маькха ча ферме дIаувзаш.

— ТIаьла ма дий из, ловсар дахкалца сабарде, кхувргда шун, — ях оаха Къурейшага.

—Цхьа сахьат а даккха йиш яц хьежаш. КIеззига тIаьда дар аьнна хIама дергдац, юкъ-юкъе тух а хьерцаш аргIаш ду оаха. Аьлал чамбоалашагIа дуъ из Iай хьайбаша.

Ча гуллераш дIабоаллашехьа нохараш тIехьа а дийзе трактораш йоал кхай тIа. Эшача хана дийнахь а бус а болх бу йиъ тракторо. Уж кхыча балха дIахьожаергйоацаш я аха лаьтта долча хана. Ишттa чIоагIо яьй укхаза. Цу трактораш тIа-багIа шоай болх дика бовзаш, дехкарех кхеташ бола механизатораш Алиев Ахьмад, Кодлоев Хьасан, Баранов Сулейма, кхыбараш. Мукх аьрда баьннача 40 гектара тIара лаьтта хоза аьха кийчдаь Iодиллад цар, хIанз комбайнашта тIехьара а балац.

Лаьтта кийчдаь доаллашехьа сеялкаш йоал цу тIа. Уж агрегаташ лелаю дикагIа болча трактористаша Оздоев Хьамзата, Муцольгов Казбулата.

Еррига пожнивной доакъара а силоса а лаьрхIа отделене дIаюргья 350 гектар гаргга хьажкIаш. Цу тIара даргла отделене 900 хьайбанна кхоачам балла дарегIа доакъар.

Ишттa кийчо еш ба Наьсар-Кертерча отделене бригада механизатораш хьатIалоагIача дезача цIейна — Советски Iаьдала 50 шу дузача юбилейна.

М. ЗАНГИЕВ.

ЛоархIаме документ Iомаду

Укх денoшка вай республика боахамашка, промышленни предприятешка, учрежденешка шерра баьржаб КПСС ЦК Тезисашта пропаганда яра болх.

Дика вIаштIехьбаьккхаб Тезисаш Iомаярз болх Грознерча крекинг-заводе. Укхаза хIара установке, бригаде, отделе из лоархIаме документ Iомаделш ба. Теркам тIабохийташ Iомаю исторически материал болхлоша, гIулакхерча наха.

Къаьстта дика дIахьу политзанятеш № 43—1 йолча участка механика коммуниста Н. Козимова, цеха воккхагIа волча механика коммуниста А. Кудактина, участка начальника коммуниста Ф. Вшасова, Г—13 яхача участка механика В. Харченкос. Шоай занятеш партийни бюрос графиках белгалдаьккхача тайпара дIахьу политинформатораша.

ОКТЯБРА—КЪАХЬЕГАМА СОВГIАТАШ

ЯЛАТ ЧУЭЦАШ БА

Сихбенна ялат чуэцаш ба Сунженски района 19 партсъезда цIерагIча колхоза кхаш леладераш. Дика ремонт яь 28 комбайн, ишттa жаткаш, кхыйола техника я из болх беш.

Эггара хьалхагIа механизатораша чуийцар 1.400 гектара тIа дIабийна мукх. ШоллагIча июле болабаь ийслагIча июле чакхбаьккхар из болх механизатораша. Дика ба колхоза мукх, хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 27 центнер чуяхь укхаза. Шоаш юбилейни шера тIайийцача дехкарашка хьежжа хьувкъаьяй колхозхоша из культура.

Мукх чуэццаше а ча хьагул а деш аргIаш дир колхозе, цох дика доакъараш хургда хьайбашта. Ялат чуийна мукъадаьннача лаьтта йиса юхкаш йоагаю. ХIанз лаьтта оах трактористаша. ХIанзле 723 гектар лаьтта аьхад укхаза. Боккха теркам тIабахийтаб колхозе шоллагIа дIаюв доакъара лаьрхIа культураш дIаера. ХIанзле 120 гектара тIа йийнай хьажкIаш колхозе.

ХIанз механизатораш кIа, горох, гречиха чуэца болабеннаб. Механизаторий материальнии моральнии безам лакхбара дукха гIулакхаш ду колхозе. ХIара пхиъ ди массазза доал комбайнераша баьча балха итогаш ю укхаза. ХIаьта яхье котваьннача комбайнера кара тела цIе вымпели пхи сом ахчан премии хьожаю.

Ялат чуэца болабелча денз дика къахьегаш хьавоагIа комбайнер коммунист Рудаков Илья Васильевич. ЦIаккха комбайн еха дIаэтта латтац из. Шийн сменни нормаш 135—140 процент кхоачашъерал совгIа кхыча комбайнерашта гIо де а кхоаву. Ишттa дика къахьегаш хьабоагIа Паленников Григорий Андреевич, Деманов Иван Петрович, кхыбараш.

Колхозхоша хIанзалца пачхьалкхента 470 тонн мукх бехкаб. ТIайийца социалистически дехкараш кхоачашдаьд цар, хIаьта хIанз тIайийца кIа дохкара дехкараш кхоачашдеш ба колхозхой.

А. АЛБАНОВ, тха собкор.

СУРТА ТIА: И. В. РУДАКОВ.
Автора сурт.

КОМПЛЕКСНО ДУ БАЛХАШ

Хьинар кходеш бац Шелковской района «Коминтерн» яхача колхоза цхьоалагIча бригада ахархой шоаш юбилейни шера кхедаь ялат ханнахьа чуэцара. Ши кIира совгIа ха я цар из болх дIаболабаь.

Мукх 611 гектар ба бригаде. Цох 108 гектара тIара бар чуийцаб. ХIара гектара тIара тIайийцача социалистически дехкарех лаьрхIачул 2,5 центнер дукхагIа 21,5 центнер боал из.

Хьокхаш латт кIа а. Из культура 440 гектара тIа кхеяьй укхаза. КIа лаьрхIачул дикагIа хиннад бригаде.

Пхиъ комбайн я ялаташ чуэцаш. Массанел дукхагIа ялат ардa аьттув баьннаб Дорошенко Михаила. Цул дукха тIехьависавац Нутаев Лечи а. Цхьабакъда, укх тIеххьарча пхе дийнахьа царел хьалха ваьннав Пототня Евгений. Цу деношка пунна дияазза премеинай. Цхьан сменах 25 тонн ялат аьрдача комбайнера кхо сом преми лу, хIаьта 30 тонн кхы дукхагIа аьрдача пхи сом.

Цу гIулакхо дика айдаьд механизаторий хьинар.

Комбайнаша аьрда ялат дIаозаш тоъала транспорт я. Пхи километр гаьнара никъ беш дийнахьа хIаране 200 тонн ялат дахь хьаттa шофераша Великородный Якова, Саенко Евгене.

Ялат чуэца болабеннача хана денз деррига кхашкара балхаш комплексно ду бригаде. Комбайнашта тIехь-тIехьа кхаш чах цIенду.

Ча тIера дIадаьккха лаьтта цу сахьате аха доладу. Из болх беш йиъ трактор я, шин сменах бу цар болх. Цудухьа болх сихха хьаIов. Хий дехкача лаьтташка нормах 5 гектар лаьтта аха дезача Ташахманов Iумара хIара денна бархI гектар оах. Хий ца дехкача лаьтташка норма ворхI гектар я. Цигача Стороженко Ивана ду оахам 10 гектарага дIакхоач. Деррига 548 гектар мукъадаьнна лаьтта хIанз аьха бовлаш латт уж.

Аьха кийчдаь даьннача лаьтташка доакъара лаьрхIа хьажкIа дIае болабеннаб бригаде. Цига болх беш ба Гациев Бадрули, Тимиев Велит, Самарцов Михаил. Нормах 45 гектар йолча хIара денна 60 гектар гаргга хьажкIа дIаюв цар.

Ерригача бригаде шоллагIа дIайийна культураш бархI бIаь гектар я. Шортта доакъар Iалащде дага ба колхозхой.

М. СУЛТАНГИРЕЕВ.

ХЬУВКЪАМ—СИХАГIА АМБАРАШКА

Пачхьалкхенга ялат дохкара план кхоачашъяьй яхаш хоам бу хIара денна вай республика колхозаша, совхозаша. Республика кхаш леладераша шоай деррига низаш тIадахийтад юбилейни шера хьувкъам лоацача ханен цхьаккха грамм ца йойташен чуэцара.

15-гIа июль тIакхоачаш 110 эзар гектара тIара ялат хьекха касарах Iодилладар колхозий, совхозий кхашка — из дIадийнача ялатах 60 процент да, хIаьта 96 эзар гектара тIара ялат аьрдад. Ялат чуэца хьалхагIа йолаеннача Грозненски, Гудермесски, Надтеречни районий боахамашка дерригача ялатах 72—88 процент чуийца баьннаб.

ХIанз ялат чуэцара балхаш юкъе деннад Сунженски, Наьсарен, Урус-Мартана, МалгIабика районашка.

Ялат чуэцарца дувзаденна да лаьтта ахарен, доакъара лаьрхIа шоллагIа дIаюв культураш дIаерен балхаш. Цудухьа лоархIаме да уж балхаш тIехьа ца тетташ дар. Бакъда хало лел из гIулакх Наьсарен, Шаьла, дхьайолча кхыча районашка.

15-гIа июль тIакхоачаш республика ялат дIаэцача пунктaшка 50 эзар тонн ка бола ялат кхаьчадар. хIаьта цох 20,6 эзар тонн — тIеххьарча пхе дийнахьа.

15-гIа ИЮЛЬ ТIАКХОАЧАШ ЯЛАТИ ЯЛАТА БОБОВИ КУЛЬТУРАШИ ЧУЭЦАРАХ ЙОЛА СВОДКА

	Деррига чуэца дезача ялатах хьекха даьннар проценташца	Хьекха даьннача ох аьрда ялат проценташца
Ачхой-Мартана	51	73
Ведана	41	85
Грозненски	72	87
Гудермесски	78	93
МалгIабика	49	79
Надтеречни	78	92
Наьсарен	12	56
Наурски	88	97
Ножай-Юрта	26	100
Советски	30	100
Сунженски	36	71
Урус-Мартана	51	84
Шаьла	36	86
Шелковской	85	86
Грозный	65	100
Ерригача республике гIолла	60	87

КОМБАЙНАШТА ТIЕХХЬА—НОХАРАШ

Укх денoшка сихбенна ялат чуэцаш ба МалгIабика района «Ингушский» совхоза кхоалагIча тракторно-полеводчески бригада механизатораш.

Юбилейни шера хьувкъам 7—8 балха дийнахьа чуэца дерхI бригада механизатораша. Шоай дош кхоачашдара шерра социалистически ях йоаржаяьй цар. Цу яхье белгалваьнна ва совхоза гIорваьнна комбайнер Эрсиноев Юни. Ше болх баьча хьалхарча кхаь дийнахьа цо 729 центнер мукх аьрдаб, сменни норма 168 центнер йолча. Цул дукха тIехьа ца бусаш болх бу Энгиноев Iаьлас, Додов Умат-Гире, кхычар.

Комбайнераша чуийца ялат токе дIакхухьаш ба МалгIабикерча автобоахама шофераш. ЦIаккха ца йохаш болх бу цар машинаша. Къаьстта дика болх бу шофераша Фаргиев Махьмад-Гире, Боков Саварбика. ХIара дийнахьа 30—40 тонн ялат кхай тIара дIахьу цар.

Царел совгIа, из болх беш совхоза тракторни лафеташ а я. Алероев Мухтара, Коттоев Мухтара, Бельтоев Салавде шоай лафеташца 120—130 тонн ялат кхашкара токе дIахьу хIара дийнахьа.

Мукх оардашше ча хьагуллу механизатораша. Мукъадаьнна лаьтта оах. Духхьал селханарча цхьан дийнахьа 50 тонн ча хьагулдаь аргIаш дир бригаде. Из болх беча дика къахьег Узиев Адама, Терлоев Мухьаде.

Юбилейни шера тIайийца социалистически дехкараш кхоачашде, лаьрхIа я бригада коллектив.

М. ГУЛОЕВ.

АВГУСТ БЕТТА ЧОТАХ

Шоай хьинар ца кходеш къахьегаш ба Грозненски химкомбината химикаш тIайийна социалистически дехкараш кхоачашдара.

Июль бутт дIаболабенна цхьайтта ди мара даьннадацар В. А. Политов керте латтача № 15 йолча цеха коллективо ворхI бетта задани кхоачашъярах рапорт деннача хана. Маьхера продукци — фенол — дукха арахийцад химикаша планал совгIа.

Массазза санна хьалха латтарий мугIарашка я А. В. Романова кулгалду № 131, Н. А. Уткин керте латта № 132, П. Ширяева кулгалду № 130 йола цехаш. Полиэтилен арахецара социалистически дехкараш гаьнна тIехкхоачашдаьд цу коллективаша. Укх бетта шин кIирагIа, цхьаболчар 16—17 дийнахьа август бетта чотах къахьегаргда цар.

Шоай толамаш химикаша хетаду Октябра юбилейна.

Н. КОСТЫРИНА, химкомбината инженер-экономист.

БЕРАШТА БАРЗКЪАШ ДУ

Дикача гIулакхаща белгальлиннай Грозненски швейни производственни объединене берий барзкъаш ду кхоалагIа цех. ХIара бетта задани тIехкхоачашъю хIамаш тегараша.

Къаьстта дика къахьегаш я цехе кхоалагIча бригада коллектив. «Гаьна яц дешара шу дIадолалургдола ха, — яхаш дуви бригадира Е. П. Струковас, — тхоай еррига говзал оарцагIъяьккхай оаха берий барзкъа кхы а хозагIа, кхы а дикагIа хилийтара».

Тегача барзкъий дикал лакха я хIанз фабрике. Из гу вай республике меттел кхыча республикаша а уж дIайийлеш хиларах. Шоай продукци дIа мишта йола хьожаш лаьрхIа тикашка бахе а хул цехера викалаш.

Болх дика а сиха а барах бовзаш ба Рожкова Софья, Аванесян Маргарита, Захарченко Клавдия, Попова Нина, кхыбараш а. Общественни вахара юкъе а хьинаре дакъа лоац цар.

М. ЗЯЗИКОВ.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КОММУНИСТАШ — КЕРТТЕРЧА УЧАСТКАШКА

Техника дика кийчъяь дIадоладир тха колхоза механизатораша ялат чуэцара балхаш. 52 коммунистах латтача тха партийни организаце ялат чуэца техника кийчъярен ялат чуэцарен болх вIаштIехьбоаккхача хьнаре лакъа лоац.

Ялат чуэцача материально-бехктокхаме нах белгалбаьб партбюро, хIаьта ялат юхе ца дуташ цIендаь чуэцара тIахьожам лоаттабара коммунисташ болча механизаторашта юкъера хержа уполномоченнеш а хьожабаьб.

Ялат цIендаь чуэцара тIахьожам лоаттабарал совгIа эшача технически новкъостал ду балха опыт йолча механизатораша коммунисташа Бегаев Сетеи Сатуев Мутушеи. Ялат чуэцача юкъах коммунисташ иштта дIанийсбарах отделене механик яха должность ца эшаш дIаьккхай оаха. ХIаьта из болх кхоачашбер хинна отделене механик Далаев Ваха комбайнераш кхееча отделене бригадиралла вахийтав.

Цу мероприятеша кхашкара болх дика вIаштIехьбаккха торо хулийт.

Совхоза кхашка хIанз ялат чуэцаш 12 комбайн йоалл. Массане а юбилейни шера тIайийца декхараш толамца кхоачашду, лоацача хана 293 гектара тIара мукх чуийцаб механизатораша. План 200 тонн йолаш 220 тонн мукх чубера цар. Из бахьан долаш районе массанел хьалхагIа паччахьалкхенга мукх бохкара план кхоачашйир тха совхозо.

ХIанз сихбенна гурахьа дIалийча кIа чуэцаш ба кхашкара болхлой. 1863 гектара тIа дIадийна кIа хIанзале 70 процент чуийна даьннад. План 17 центнер йолаш хIара гектара тIара 23—24 центнер кIа чуэц механизатораша. Ялат чуэцара балхаш дIадоладелча гIоне механизаторашта юкъе хьалха латташ хьавоагIа коммунист — парторганизаце бюро член Дениев Нали. Денна норма 19 гектар йолча хIара дийнахьа 45—50 гектар кIа хьокх цо. Иштта дика къахьег ялат оардача комбайнераша Гучигов Вахас, Хасуев Мице.

Белгалбаха боагIа кхашкара балхаш дIадоладелча гIоне ялат чуэзача хьинаре къахьегаш бола шофераш коммунисташ. Ужаш ба карара кара дела вымпел делаю коммунист Тайсумов Султан, Хасбулатов Башир, Грознерча автопаркаша новкъостала бахкийта шофераш нов. Эльтимирови Девятухаи.

Ялат чуэцача дика къахьегарца белгалбаьннарашта материальни поощрени яра мероприятеш шийн ханнахьа белгальяьхар совхоза партийни организаце болхлой комитетаца цхьана. Цул совгIа ханнахьа социалистически яхьа итогаш ю. Цу гIулакхаша къахьегамхой балха овсаре лакхъю.

Боккха теркам тIабохийт партийни организаце наглядни агитацена. Совхозе ден - денна арадувлаш да «Молния», «Малав тахан хьалха», «Оарц доах» яха листовкаши пенгазеташи.

Шерра яьржай совхозе лекционни пропаганда а. Кхашкарча болхлошта хьалхашка КПСС ЦК Тезисашта пропаганда еш ба совхоза дикагIа бола лектораш, агитатораш Бегаев Сети, Сатуев Мутуш, Сатуев Iийса, Укаев Мовлади, иштта дукха кхыбараш.

Октябра юбилея сийна тIайийна декхараш совхозо кхоачашдергхиларах шек бац совхоза болхлойн партийни организаци.

И. ГИНАЗОВ,
Надтеречни района «Братский» винсовхоза партбюро секретарь.

ВЕЖАРИЙ КЪАХЬЕГАМА ВАХТЕ

«Электроинструмент» завода механически цехе къахьегача ДарсиговгIар виъ вешех эггара дIамагIа ва Зелимхан. ХIаьта а цунгара дIадоладе безам ба са царех даьца къамаьл, хIана аьлча вокхарел хьалха венав из заводе балха. ЧоалханегIа йола професси — токарно-револьверни станокий наладчика говзал Iомайир Зелимхана ше Ростове деша вахийтача хана. Ше цига баьккхача ийс бетта дукха Iомадир Зелимхана. чIоагIа езаялар шийн специальность.

1962-ча шера дийша йистебаьннача къоначо болхлоша дIалийцар заводе шоай балха моттигаш. Дукха ха ялалехьа массанена хайра Ростове яьккха ха кагирхоша зехьа ца йоаяьлга. Цар хьаяь оатхал сакхат доацаш хулаб, сиха делар болх. гонахьарбараштa хьеха хIама долаш а, хьеха ховш а бар.

Зелимхан массаза раьза хулар сага новкъостал де: хьехарца а гIулакхаца а. Цудухьа дукха ха ялалехьа из оттаву наладчикий бригадиралла, тIаккха кхы а цхьа ха яьлча 1963-ча шера, цунна тIадиллар механически цеха кулгалделга. Даим хьалха латтараштa юкъе йолаш хьайоагIа цу цеха коллектив. ХIанз Зелимхан хьожаваьв заводе эггара бехктохкамегIа йолча участка тIа — из ва доазол дехьа ухийта оборудовани еча участка мастер.

Цун воккхагIвола воша Оарца а № 11 йолча гIишлой-монтажни управлене дика каменщик а лоархIаш болх беш вар, бакъда вошас шийн болх хоза бувцарах заводе балха вера из. Шаккха цхьанна тайпарча техникаца болх баь воацашехьа сиха кхийтар Оарца шлифовальщика говзалах. Дукха ха я цо шлифовка тIехдика мара ца ю. Цунга тоалийт эггара чоалханегIа йола оатхалаш. ЦаI ах норма — иштта я Оарций хIара деннара выработка. Дуккхаза белгалбаьхаб цун болх Сийлен грамоташца, ахчан премешца.

Ше болх беча укх пхе шера дукха шлифовальщикаш Iомабаьб Оарцас. Цо Iомабаьраштa юкъе ва цун воша Хьажбийкар а. Хьавена кхо бутт баьалехьа шлифовальни станока тIа болх бе волавелар Хьажбийкар. Шийл боккхагIа а дIамагIа а болча вежарашца санна хьаю оатхал дика а еш 125—130 процент кхоачашъю цо а нормаш.

Кхо шу хьалха механически цехе балха вера ДарсиговгIар цхьаькха воша — Батыр. Цо хержав токаря-револьверщика специальность. Кхо бутт балалехьа цхьоалагIа разряд йоаккхаш экзаменаш дIаелар Батыра. ХIанз, кулгалхоша яхачох, механически цехе дикагIа болча токарех цаI ва Дарсигов Батыр. Заводе болх беш ва цо Iомаваь виъ токарь-револьверщик. хIанз Iомалуш ва кхы а ши саг. Наьсарен школе дийша йистебаьнна кагийнах. Царех дика специалисташ хургхиларах шекволаш саг вац цехе. хIана аьлча хIанзалца Батыра Iомабаьраш шоай гIулакх боккъонца довзаш бола говзанчаш ба.

Халданза шоай говзал лакхъеш, даьчох кхоачам ца беш хьинаре къахьегаш ба вежарий. Виъне къовсам лоаттабу коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи яккхара. Шоай къахьегамца. новкъостала кийча хиларца сий даьккхад вежараша завода йоккхача коллектива хьалхашка.

А. САГОВ.

Сурта тIа: вежарий ДарсиговгIар (аьттехьара аьрдехьа) Оарц. Зелимхан. Хьажбийкар.

И. Плиева сурт.

ДИКА ДОАЛ ДУ

Консервни яхача машиннаькъа разъездера Грозный станце кхаччалца йолча сигнализацеи бувзамеи системана доал деш я участка мастер нов. Сафонов керте вола бувзамхой коллектив.

Массайолча хана дикача хьал тIа делаю цар шоай участок, материалий кхом бу. ХIанзле а пхи тонн тиша аьшк гулдаьд болхлоша. Участке хьалхара моттиг дIахецаш яц коммунистически къахьегама ударника, электромеханика нов. Охотникова околодок.

Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизара сийна къахьегама вахте а этта ди тIехьа къахьегама толамаш дебаде а. хIаьта сигнализацеи бувзамеи система дикача хьала тIа хилийта а дош деннад бувзамхоша.

Г. АНАЕВ.

ХЬАЛХАРА МОТТИГ ДIАХЕЦАЦ

Ди тIехьа гаргагIерт Октябра деза цIей. Цу денна къахьегама совгIат кийчдара яхье яьннача Грозненски «Художник» яхача фабрика цехаша ди тIехьа севдоах къахьегама толамаш. Царна юкъе укх шера цахаддаш хьалха латт Дяув Идриса Махьмуд керте латтача ткацки цеха коллектив. Ялх бутт совгIа ха я цо фабрика карара кара тела ЦIе вымпел делаю. «Дахо йолача хана ца совгIат карара ца далийта дерхI оаха», — йоах цеха начальника Идриса Махьмуда.

Шоаш дерхIар цар кхоачашдергхилар хIанзалехьа гучадаьннад. Ялх бетта план 120 процент кхоачашъяьй цеха болхлоша. Планах лаьрхIачул совгIа цар арахийна продукци эзараш сомий мехьа я. Арахецача продукцега дIабола мах лохбарах паччахьалкхенна кхоадьд массехк эзар сом.

Кхом баран экономи яран чIоагIа къовсам лоаттабу цеха коллективо. Рационализаторашеи новаторашеи дукха керда лараш балха юкъеляхьад укх шера. Цар торо хилийтай 121 килограмм хьийза тха боамби кхобе. Цун чотах планал совгIа арахийца кертадеш 9 бIаьннел совгIа да.

Укх бетта доаха къахьегама толамаш кхы а дикагIа да. Хьалхарча декада план ханал хьалха кхоачашъяьй. Планал совгIа массехк бIаь сома продукци арахийцай. Иштта лакха толамаш доахача къаьстта дика къахьегарца белгалбаьнна ба ий. Зыгина, Камыш, Куликова, Озиева, Исакова, кхыбараш. Юкъера лаьрхIача царех хIаране сменах нормаш 120—125 процент кхоачашъю. ХIанз август бетта чотах болх беш ба уж.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ОАХА ЯЗДАЬЧУН ЛЕРАГIА

Укх шера 1 июле арадаьннача «Сердало» газета тIа «Ялат чуэца болабенназ» аьнна керте а яздаь копа техача редакце рейдови бригада материала белгалдаьккхадар «Ингушский» совхозе ялат чуэцача комбайний болх во вIаштIехьбаьккха хилар а ялат хьокхаш кхашка дукха канаш довш хилар а.

Цу хьакъехьа редакцега ше дайтача копа тIа МалгIабика районни юрта боахама производственни управлене начальника нов. Иванова, из критика нийса хилар хьа а хойташ, язду:

«Ялат чуэцача комбайний болх хIанз дика вIаштIехьбаьккхаб. Комбайнаш сайца латташ моттигаш, цIенхаштта бахьан ца хилча, нийслуш яц. Чуэцача хана ялат ца доададайтара эша гIулкхаш даьд. Ялат чуэццашехь тIера ча дIа а доахаш, цунах аргIаш а деш, из тIахинна лаьтта оахаш латт. «Ингушский» совхозеи «Кавказ» колхозеи мукха хьувкъам юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара 20 центнер йоалаш ба».

СОВЕТСКИ IАЬДАЛА 50 ШУ ДИЗАРГА

К. СОКОЛОВ.

ЦIЕЧА БАЙРАКХА КIАЛА

(ОЧЕРК)

IНМЕРЦА бIайхен беккъен латтар 1918-ча шерара август бутт. Цхьабакъда, селла бIайха хьежача маьлхал дукхагIа-м говрий баргаша йоккъаьяр Тиркацарча аренашкара бьцаш. Революце хьалхьоабир казакаш, вIашагIа а баьха бийкъар, шоайла вIашдухьала баьхар. Юкъ-юкъе, товраш вIашка а детташ, деташ гора дошлой. Казакий гIалашка довнаш хулар. ЦIебарий отрядашка ухар къе казакаш. ХIаьта кIайбараш революци тоIас гIерташ бар. Бичераховцаша гобаьбар революционни Грозненен Кизлярах.

Сагота денош дар уж. Сатийна ха йоацаш даиман дечох воаллар Тиркаца дахача халкъаша шоай IV съезде хержа Халкъа Совета казакий фракце председателя декхараш кхоачашдеш вола Александр Зиновьевич Дьяков. Цо бувзамаш лоатталора революцена тIехьа болча казакашца, цо ца деш хIама дитацар уж казакаш къовсама гIовттабара, шоайла кхетабара. Из редактор вар «Терский трудовой казак» яхача газета. гIалашка бахача казакашка цу газето дIадовзийтар Советски Iаьдалах дола бакъдар.

Август бутт чакхбоаллаш Халкъа Совете Александр Зиновьевич волча вера Михайловски яхача станцера итт казак, демаша баьха, можамаш яьнна. маьлхах баьга хьатара бар уж. Дорхен гIайгIанен хьадийцар цар станице къехошта керте даьтта Раздорскийи Кутуловн а, хIаьта иштта большевикашкахьара кхыбола новкъостий а кIайбараша боабаь хилар. ХIаьта уж итт шоаш а — халла кIалхара баьннабар боа ца беш.

Александр Зиновьевича кхетайора баьхкарашкара сагото. Из-м ше а вар казак, Марьински яхача станицера. Александр Зиновьевича кхо шу совгIа ха яьккхай дунен хьалхарча тIем тIа салте волаш. Цига баьзвар цунна большевикаш, кхетадир низ-Iоткъам тIера а баьккха, къахьегамхой паргIата бахар духьа къовсам лоаттабераштa юкъе шийн моттиг хилар. Цудухьа, 1917-ча шера декабре ше эскарера мукъа воаллашехьа а революционни балхах чуийра Александр Зиновьевич. 1918-ча шера из цIавера Ставропольщинерча шийн станице Марьинске. Дурраз Георгиевски авсенал дIадаьхьа бичераховцаш кийчлуш болча хана нийсделар из цIавар. Станице Марьинске схьоэ хилар. Георгиевск яккхара шоай дошлой отряд яхийтара казакаш тIахьийхар атамана. Города юхе яхача станицашкарча казакашка балабахь Георгиевскерча бахархоша. яхаш бахьан доахар цо. Сходе къамаьл де дош дийхар Александр Зиновьевича а. Из тешацар кIайбараша дувцача хабарех. Цхьабакъда, цунга къамаьл дайтанзар. Из лаца а лаьца чувеллар. Станице наха гуча дош а дийна, ве суд йир Дьякова. Новкъосташа гIо а даь. вела кIалхара ваьлар из. Дукха ца говш цIеча отрядана юхавера из станице. Цига Советски Iаьдал оттадир. Станичии революционни комитета председателалла хержав Александр Зиновьевич. Июль бутт чакхбоаллаш казакаша из вахийтар Владикавказе хиннача Тиркацарча халкъий IV съезде.

23 шу мара даьннадеце а, хилен кхерамеи гIулакхаш дукха бIаргадайна, толам баккха атта доацилга кхетадаь вар Александр Зиновьевич.

Халкъа Совета тIема комиссарага Михаил Карлович Левандовскега дIалийцар Дьякова михайловций гIулакх, хIаьта цул тIехьагIа массехк сахьат даьлча цунга Серго Орджоникидзе кабинете кхайкар.

Дьяков цаIарга шийна бIаргагушехьа а чIоагIа кулг доатадаь шийгахьа дIатIа а вийха. Сунжера гIулакхаш хьадувца, аьлар цунга Серго.

— Лотаяла цхьа сийг мара ца эшаш я Сунжа. — аьлар Александр Зиновьевича сомача гIараца.

Дьякова кIирвенна бIарахьежар Серго. Дийнъелар Сергой юхь, сийрдадьлар бIаргаш.

— Уж баргба грозненцашта гIо де эаргIа. — ийккхар цунга. — Цхьабакъда, мишта боахарга уж оарцагIа.

Денал а далаш. опыт а йолаш вола саг революционни отрядаш вIашагIйоахка станице вохийтила могадир Дьякова.

— Мала хургва хIаьта хьол дикагIа казакий гIулакхаш довзаш? — хьаттар Серго Дьяковга. Цхьа минута уйла я яь, хьалха аьлар цо: — Ваха везар хьо ва. Цига дIа а ваха, фуд-малал а хьежа, де доагIар дергда Iа.

Кхо ди даьлча наькъа баха арабаьлар михайловцаш, итте а Дьяков а. Цар шоашца ийцар 20 эзар экземпляр «Терский трудовой казак» яха газети лаьрххIа кепа техача тIахьехама пачкаш.

Бус Ихьилекъоргий-Юртарча станце поэда тIара Iобаьлар уж. Цига царга хьежаш вар уж накъабаха беза гIалгIа. Накъа а баьха. Карабулака юхе царех къаьстар из. Карабулаке йистте дагIача цIагIа, фронтовик хинна Васильев волча чубахар уж.

— Грозне тIом бе гIоргдац тхо. аьнна. хьалха дIанхайкалаьт тхабараша. — аьлар фусам-дас. — хьаштдолаш гIулакх мичал болхлой боабелга.

Фронтовикаш хиннача нах 20 саг гулвир Васильевга гIолла. хIаьта цар новкъосталца станичии сход гулйир 2-ча сентябре.

Сходо цхьан бартагIа къоабалдир Советски Iаьдал, харцахьа лаьрхIар кIайбараша грозненцашца бу тIом. соцам бир революционни гIулакх хьаллацара цIеча эскархой отрядаш вIашагIйохкийла. аьнна.

Цу сахьате хержар кхыча станицашка бохийта делегаташи агитатораши. Цар де дезачун хьакъехьа хьехар дир царна Александр Зиновьевича. листовкаши. газеташи делар. Карабулаках хьакхийтар станицаш Нестеровски, Ассиновски, Троицки. ШолгагIча дийнахьа герзаца кийчвенна 1000 саг хилар отряде.

Карабулаке казакех ЦIе эскар вIашагIделлалга дIахайча чIоагIа сабIарзенна хьайзар бичераховцаш. Цар эггара чIоагIагIа бола провокатораш бохийтар станицашка. Сунжерча фронтовикаш хиннача наьха съезд вIашагIтехар.

Карабулакерен Слепцовскерен делегаташ бахийтар Дьякова съезде.

Цхьаккха документ тIаэцанзар съездо. Хьалхле шоашка ийцар Дьякова бахийтараша. Грознена духьала тIом белга харцахьа лаьрхIар дукхагIболча делегаташа. Съезд дIа а къовлаш. цIебарий делегата нов. Леонидова аьлар кIайча эсераша: «Наггахьа санна Грозненара тIом оаш соца ца бойя. дехке дарга шо!».

IалаьчаIе бокхха болх чакхбаккхара. революционни станицашка Советски Iаьдал чIоагIлара, герзашнара низаш хьалара 8 ди ха ийшар А. З. Дьякова. Советски Iаьдал хьаллаца довш яцар кхыйола станицаш. Казаменни хьал тIа яьхар цIе отрядаш. ЦIебарий бIу боккха низ болга царга дIа а хьокхаш. цу 8 дийнахьа шоаза дов дир кIайча казакашца.

Ше даь Серго Орджоникидзега дIадовзийта Владикавказе чIоагIа тоам хинна вахар Александр Зиновьевич. Раьза хинна дайгIар цунга Серго, баркал аьлар. Организатор хиларах тарра. шийна тIалилла хана гIулакх ше кхоачашдаь. ваьннарг доархIаш вар Дьяков. опыт йола тIема комиссар Сунже вохийтилга кертагIдаьккхар цо.

— Командир нов. Дьяков, хьо хье хила веза! — аьлар Серго хоадам болаш

— Айя хIанз фу их Iа, Григорий Константинович, — чIоагIа духьала ваьлар Александр Зиновьевич. — Со лаьрххIа тIема гIулакхаш Iомадаь саг вац.

— Хьо революце Iомаваь а кийчваь а ва! — чIоагIа хоададир Серго цо аьннар. кIирвенна цунна бIара а хьежа. — Нах вIашагIтоха а кийчбе а хайнача хьона — царна доал де а могаргда.

«Фу дергда?» аьлча санна. кулгаш тайсар Александр Зиновьевича.

Казакий бIуна командующи хьожавара хьакъехьара Серго Орджоникидзе приказ киса а доадлаш, бронепоездаца Сунже юхавера Александр Зиновьевич. Цо дахьар ахча а. керда газеташ а. листовкаш а. Казакаш раьза хинна накъаухар Дьякова, довцаш доахар.

ВIашагIъеллар штаб. 20-ча сентябре йолае лаьрхIа йола тIема операцеш ийцар. ЛаьрххIа Грознера венача саго хоам бир 16-ча сентябре города наступлени е лаьрхIа ба кIайбараш, аьнна.

— Хьежаш Iе йиш яц! — аьлар Александр Зиновьевича.

Цо аьннар чакхдаьккхар. Кхоана ялхайггалагIа сентябрь да, яхаш, тховсара моастагIчоа вIалла дага а доацаш дов доладир Слепцовски яккха, гобир цунна. КIайбараш калуш бацар. КIайча казакий цIеноашта бронепоезда тIара йоккхий топаш етта, аьнна, приказ делар Дьякова. Дукхала латта низ кхачанзар Бичераховций. 17-ча сентябре цIебараша хьаьккхар станица. Хьаьккхар Михайловски а. Бичераховцаша герзашца дика кийчъяь Самашкинская яр Грозне бахача новкъа уллаш.

ЦIеча казакий денал долча отрядий сийлахьа гIулакхаш дIадайзар доамарошта а. отрядашта юкъе баьхкар бIаьш нохчий. Новкъостала цIе отрядаш яьхкар Владикавказера а.

Самашкинскена еча наступлене план оттайир Дьякова. Ди-бийса даьлар дов дагташ. Геттара бIарза духьале йора бичераховцаша. Грозненски фронтера отрядаш яьхкар кIайбараща новкъостала, ца сацийтача яланзар из наступлени.

Цу довнах хинначун хьакъехьа Орджоникидзега хоам бир Дьякова. Серго юха а новкъостал дир. ХьалхагIа дахийта хинна доакъош юха а даьха. цIеча эскара керда доакъош дахийтар. Гаубични артиллери а кхьчар.

ВIалла дага а доацаш. хIанз ЦIеча казакий бIуна штаб чуйолча Михайловске вера 7-ча ноябре Серго Орджоникидзе Октябра пхьа шу даларца тIемахой таькъала бувца. Дуккхьала грузовой автомашина тIара къамаьл дир цо митинге. ТIаккха. йоккха ЦIе байракх йоаржа а яь аьлар Серго:

Новкъостий казакаш Сунженски бIуна беррига тIемахойи! Советски Iаьдала моастагIашта духьала оаш турпале къовсам лоаттабар бахьан долаш Централни Советски Iаьдален большевикий партеи цIерагIа шоана луш йола ЦIе Байракх ер я. Ер байракх хIанз дIа а эца, карара я ма ялийта.

— Тхоашта чухь сатоаллача хана карара йоалийтаргъяц оаха байракх! — ди техча санна. чIоагIа аьлар отряда командира Федор Рухлина, Сергой бера байракх хьа а эцаш.

Берригача казакашта дагахиннар дIаала цунна нийса дешаш кораларах раьза а хинна, баркал оалача хьесапе тоIIадаь Федора кулг даьцар Александр Зиновьевича.

Штаба совещани йир Орджоникидзе. 9-ча ноябре бийсанна 12 сахьат даьннача хана наступлени йолае, аьнна, предложени елар цо. Цу хана наступлени ергйолаш бар грозненийаш а.

ЛаьрхIача хана наступлени йолайир сунженски бIуво. Из бIу ши дакъа даь байкъар Дьякова. Цхьа дакъа Закан-Юртагахьа дахар. вож — Самашкинскегахьа. ЦхьоагагIа атака еш массехк сахьат доаллашехьа а хьаьккхар къар ца душ хинна Самашкински. шинна а отрядо гобир Закан-Юрта.

Беча тIема доал а деш станица яккха чухьийлхача тIемахошца цхьана вар Дьяков. Эггара хьалхарча юхьигашка яр ЦIе байракхаш.

Хьаьккхар Закан-Юрт а. Шийн йоккхий топаш кIал а йита ведар моастагIа. 11-ча ноябре сатоссача хана Ермоловски яккха дов дир сунженски бIуво. Бичераховцаш тIехьашка бувлар.

ХIаьта цу хана, моастагIий ара а кхувсаш, улицашка дира довнаш деш яр грозненски пролетариат, Шинна оагIорахьара беш бола тIагIортам лоа а ца луш, моастагIа ведар.

Ноябрь бутт бовш Тиркацара контрреволюци йоха а яь, машар эттар.

Цхьабакъда, январь бетта юха а герз караэца дийзар цIеча отрядий, деникински бIеха бIу юхатохара. Г. К. Орджоникидзе керте лаьттача Терски республика обороча комитете хержар Александр Зиновьевич. МоастагIчо дIалийцар Тиркацарен Шолжацарен моттигаш. Iалаьмате къиза бар деникинцаш дог-уйла большевикашкахьа долаш болча казакашца. Эзараш боабир топаш теха. Александр Зиновьевич Дьякова нана Мария Петровна а йийра.

Къилбаседа Кавказ деникинцаша дIалаьцача хана А. З. Дьяков Баку вахар. Паччахьа эпсара Турбина цIи а делаеш. из къайлагIа дийлар цига Азербайджански муссаватистски контрреволюционни правительсвах. Цу ханна Дагестана халкъаша восстани йир деникинцашта духьала, хьахилар белогвардейцашца дира тIемаш делалаь Дербентски фронт. Эскара доал делга шоай кара а ийца. цу восстанех шоай хьашташ кхоачашдара пайда ийцар Дагестана шейхашеи моллашеи. Цар шоашта хьалхашка уттадаь керттера декхар дар. шоай правительство вIашагIа а елла, Россех дIакъастилга.

Иштта чоалханерча хьал тIа. Баку хиннача къайлагIарча Кавказски краевой революционни комитето Александр Зиновьевича тIадиллар туркий эпсар Руфат-Бей командующи волча Дербентски фронте большевикий къайлагIарча организацена керте оттилга.

Атта болх бацар Руфат-Бей теша а ваь, цунна дегIала гIолга, цхьабакъа, Александр Зиновьевича дика ка яьлар цу балхах. Денал долаш. деникинцаш гоама болаш, организаторски балхах дика ка йоалаш из хиларах Турбинана чIоагIа раьза а хинна, штаба начальникалла хьожавир из Руфат-Бея. Дурраза из дар Александр Зиновьевича эшаш хиннар а.

Турбина эпсараш бу цIеча командирех, лакхбу уж чинашца. Хьалхашка даьтта декхар укх тайпара дар: тIеххьара а эскаре туркий эпсарашта меттел дIаоттабе нах хургболаш воай командни состав хьаелга. Эскаре Iалаьмате йоккха влияни йолаш яр большевистски организаци. Дукха ца говш геттара боккха низ болаш а хинна гучахьа болх бе аьлар из.

Большевикий аьннар отташ йола оборона Совет яр Дагестане тIема операцешта доал деш. Дукха Iаьдал карадолаш вар шейх Али-Гаджи Акушинский. Из хьаллоацаш бар Дагестана шейхаши моллаши а туркий эпсараш а. 1920-ча шера 11-ча феврале хьайийлар РКП(б) ячейкай фронтови конференци. дIакхайкадир Дербентски фронт советски хилар. Оборона Совето аьннар де ца тугаш хьайзар фронта командующи туркий инарал Нури-Паша а кхыбола туркий эпсараш а. хIаьта кхы цхьаькха кIира даьлча уж делхабаь дIабахийтар. Иштта дика камаьхал а йоалаш сийленна кхоачашдир Александр Зиновьевича Дьякова парте шийна тIадехка кхыдола доккхий декхараш а.

Март бетта Советски Iаьдал эттар Дагестане. хIаьта XI Эскарца юха а Тиркацен Шолжацен алача моттигашка вера А. З. Дьяков. Деникинцаш хIалак беш бохабир.

ТIехьагIа Александр Зиновьевича Дьякова доккха дакъа лаьцар керда социалистически общество хьалъеш хьегача къийца а.

ГIалгIай меттала яьнихар
Хьамзат ОСМИЕВ.

БАХАЧА НАЬХА НАКАЗАШ КХОАЧАШДУ

Дукха я вай республике шоай декхараш толамца кхоачашдеш йола Советаш. Царех я Ачхой-Мартана района Ореховски юрта Совет (пред. Халжиев Шахби).

ДIадахача хоржамашка Ореховски юрта Совете хержар 31 депутат. Уж ба толамагIбола болхлой, юртбоахама специалисташ, хьехархой, кулгалхой.

Дика болх бу цу Совета юртбоахама, бюджетно-финансови, культурно-просветительни, общественни порядоки социалистически законности дейзара массазарча комиссеша. ХIана комиссена 5—6 саг юкъе воагIа, кул совгIа Ореховски юрта Совете вIашагIъехка я халкъа дружинаш, новкъостий судаш, клуба Совет, бераш гIулакх зара комисси.

Юрта Совета исполкомо а массазарча комиссена а шоай планаш а оттаьь шера боаржабаьб бахача наха юкъера болх. Юртбоахама комиссено юртбоахама продукташта заготовкаш яра дешашка хьож. Культуран халкъа образованен йолча комиссе къестадо клуба, школа болх тоабара дешаш. Общественноста новкъостальца Ореховски юрта Совето боккха болх чакхбаьккхаб нах баха пункташ тоаеш.

Иштта, наькъаш дехкаш йолча комиссе грейдерни никь баьб Къаьна Ачхой яхача юртара Орехова юрта кхаччалца. Клуба фельдшерски пункта ремонт яьй. Нетхой яхача хана ши тIий диллад. Ореховски юрта Совета чуйоагIача юрташка электрификации радиофикации яьй, керда хьалъяьй школа. 4-квартирни цах чубаха цIа, продуктови тика. Юрта Совето дехI Къаьна Ачхой яхача юрта юкхьаннара школа шерае. дил тIий тилла, уж мероприятеш кхоачашъеча хьинаре дакъа лоац депутаташа Муртазиев Хьусена, Саидов Исраила.

Юрта хлинаш хоаьвй керда егIача гаьнаша. Укх шера бIаьстий 1.5 эзар совгIа га егIай юрта.

Юрта Совето хьинаре дакъа лоац совхоза производственни вахаре. Шийн исполкома заседанешка цо дувц производство дегIайоалаяра новкъостал дергдола дешаш. Укх шера бIаьсти юрта Совето шийн заседане дийцар юртбоахама техника бIаьстанна балхаш де кийча хилийтара дош. Исполкома заседане хьийхабар совхоза отделене кулгалхой. Цига гучадаьлар культиватораштен сеялкаштен дерIа ремонт ца яьлга, хIаьта из цIенхаштара гIалаташ дIадаха декхарийла бир отделене кулгалхой. Цул совгIа юрта Совето новкъостал дир отделене коллектива лоацача хана юртбоахама техника кхашка арадала кийчъяра. Юртбоахама массазара комиссе даим гIахьожам лоаттабу юртбоахама техниках бизза пайда эцара. шекара свекла оасар де юрта бахах нах оарцагIбоах. Гучадаьннача кхоачамбоацараштa журнала тIа регистрани ю комиссе. уж дIадахара предложенеш тел.

Хьайбай продукташта заготовка а дийна тIайийна декхараш дIадаь юрта Совето. Бахача нахагара дулх эзара план 154 процент кхоачаьйй, шура — 152 процент. фуаш — 116 процент.

Дика вIаштIехьбаьккхаб Совета исполкомо шийн организационни болх. Укхаза каст-каста сессеши заседанеши хул. Цига дувц юрта экономика дегIайоалаярца дувзаденна дола дешаш. Шийн балха планаш шерра дIчйовзийт исполкомо. Депутаташа каст-каста къамаьлаш ду харжархошта хьалхашка, цар дукхагIа йола наказаш дерттIа кхоачашъю.

Юрта Совета дукхагIбола депутаташ юкъарчал доацаш юртбоахама производстве къахьегаш ба, хьинаре дакъа лоац совхоза къахьегамхошца социалистически яхье. Царех я «Лермонтовский» совхоза 2-ча отделене звеньевая депутат Бахаева Хьава. Цо хIара гектара тIара 234 центнер шекара свекла чуийнай. Цу отделене трактористa депутата Исмаилова шийн смени заданеш 120—130 процент кхоачашъю. Кхо шу да цо шийн трактора ремонт ца еш къахьега. Юрта Совета депутата доярка Умаева Маржана шура яккхара нормаш даим тIеххкхоачашъю.

Советон цун исполкомои теркам тIаухийт общественни порядок лорара дешашта. Юрта Совето шийн организаторски болх дерттIа вIаштIехьбаккхар. шийн балха юкъе юрта актив шерра юкъеозар бахьан долаш да из. Ер шоллагIа шу да района юрта советашта юкъе яьржача социалистически яхье Ореховски юрта Совет хьалха латта. Цунна еннай Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Грамота.

Ялат ханнахьа чуэцара тоъал доакъар Iалашдарах чIоагIа теркам тIабохийтаб юртсовета, хIаьта цо дийдалийтаи керда дешара шера школаш кийчъелга а. Нах баха пункташ тоаеш, юртахой культурни бытовой хьашташ доагIача тайпара кхоачашдара дукха да де дезараш.

Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дузача денна сийна яьржача яхье района юртсоветашта юкъе хьалхара моттиг дIа ца хецара къовсам лоаттабу Ореховски юрта Совето.

Ш. ЧАХКИЕВ,
Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета инструктор.

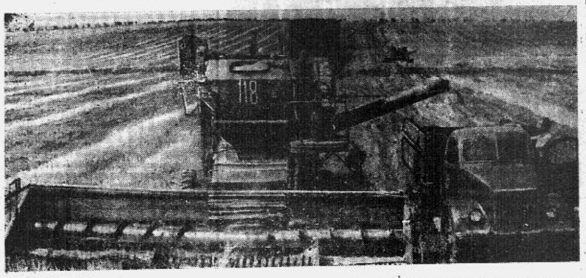
Донецка къулба-малхбузенгахьа йисте яьккха йоалаш латт мехка эггара кIоаргагIа йола «Петровская-Глубокая» яха йоккха шахта. Йиэза автоматизаци яьча цу кIора предприяте дийнахьи бусы ялх эзар тонн доагор доаккхаргда.

Шахта 1300 метр кIоаргъяьй, хьалъяьй ши копер, вIаштIехьйоаккхаш я бытови комбината здани, гIонна йола цехаш.

Сурта тIа: социалистически Къахьегама Турпал, Ленински преме лауреат, сквозной бригада бригадир Иван Васильевич Пилипенко (аьттехьарвар), дикагIбола проходчикех цаI, сихха ерча проходка доккхашо Григорий Яковлевич Журба.

С. Гендельмана сурт. ТАСС фотохроника.

ПАТОЧНИ МЕТОДАХ

Ка бола ялаташ чуийца мадаьллинге а кхашка доахаина доакъарийна лаьрхIа тар ме лу дукхагIа культураш дIаювлгеи гурахьа дIадувча ка болта ялаташта дукхагIа Iаьржа пар кIалтIатохилгеи — из да хIанз Грозненски шурий совхоза кхаш леладераша дер. Гурахьа дийна ка бола ялати гороги чуийца баьнначул тIехьагIа ерригача отделенешка цхьатарра хьагулде доладир ча. Иштта кхоалагIча отделене болх беш ва Саламов Заландии Алсултанов Вахеи. Аьшка мушех яьча волокушаца цар хIара денна 80 гектар тIара ча хьагулду, 60 гектар мара йоацача. ЦхьоалагIча отделене чIоагIа хьинар тIадахийта болх беш ба опыт йола механизатораш Петренко Ивани, Краюшкин Бориси. Болх тIехдика а беш, ча хьагуллеча 1,5—2 норма кхоачашъю цар.

ХIаьта пож механизатораш сухалбеш ба ча ший ханнахьа аргIаш а даьдIаоттадара — из доахаина геттара дика гIожа доакъар а кIалхьарцар а хурга. Ший хьинар ца кхоеш къахьег стогометателаца чах аргIаш деш волча къонача механизатора Блеснов Виктора. Цо хIара денна аргIах хьалдот 40 тонн ча, норма 24 тонн мара йоацача. Цунга дIаеннача технико цхьаккха дукхьале йоацаш бу болх. Яхье баьнна лел Виктора стогометателагара паркхаш дIанийлеш, ча аргIаш дотташ барий болх а. Чах аргIаш дара бокъонца бола говзанчаш ба Шудуев Iусман, Муштаев Салман, Дибиров ЯрагIи — дика Iотоладеш, тешаме ду цар уж.

ХIаьта кхоалагIча отделене чах аргIаш деча белгалваьннав стогометателла машинист Клименко Михаил. 1,5—2 норма — иштта ба цо хIара денна бу болх.

28 трактор я совхоза лаьтташ оахаш. ка бола ялаташ чуийца мадаьллинге гурахьа юв культураш дIае уж кийчдеш. КхоалагIча отделене Т-74 яхача трактораца цхьан дийнахьа 6—7 гектар лаьтта оах Дужуев Сайлас. нормах 5,4 гектар мара аха ца езача. ДТ-54 яхача трактораца наьал болх бу Ганиев Iумара. Болх дика а беш, лаьтта кIоарга оах механизатора Андрей Васильевич Камокина С-100 яхача трактораца. Норма 9,2 гектар мара йоацача цо хIара денна обработка ю 13 гектара. Ах пар кийчбеча дика къахьег цхьоалагIча отделене механизатораша. Укхааа белгалвоал Иван Анисимович Скорин. Цо хIара денна 9 гектар оах, цаьи ахи норма кхоачаш а еш.

Трактораштта тIеххьа цхьан агрегате долх макхаш.Цу тIеххьа дIакъовлаьттанцара тIунал.

ДIахо а дIаювш латт совхозе доакъарийна лаьрхIа пожнивной (ка бола ялаташ чуийца мадаьллинге а дIаюв) культураш. Кхаь сеялках латта агрегат лехкаш ва Яков Куприянович Попов. Норма 32 гектар мара йоацача, цо хIара денна дIаюв 40—45 гектар. ТIунача оахама тIа дув хьажкIа фийгаш дика тIаларгда.

Механизаторий опытага гIолла доттийша. гурахьа ах пара тIа дIадийна ялаташ дукха дикагIа хьувкъаш а хIаьта ка бола ялаташ чуийца мадаьллинге а дIайийнача культурех хьайбай боахама доккха новкъостал хулаш а хилarах.

Грозненски шурий совхоз дукха шераш хьалхагIа денз рентабельни йолаш хьайоагIа. Цига, массаза а, гурахьа дув ялаташ чIоагIа хьувкъ. Цу маIаи да. совхоза болхлой тар ма лу дукхагIа ах парах лаьтта кийчде гIерташ хилар.

Уж балхаш деше а лакхарча темпашца чуэцаш латт кIа. Из геттара дика хьийкъад.

С. КОСТИН.

Сурта тIа: хьекха касарах улла кIа оарлаш я А. Садикова агрегат. ХIара сменах 30—40 тонн кIа оарлцо.

Н. Кобиашвиле сурт.

ВОЛОГОДСКИ ОБЛАСТЬ. Дика болх бу Череповецки металлургически завода 10-ча мартеновски пешка коллективо.

Къаьстта хьинар айденна болх беш ю укхаза болат лоападеш Павел Терентьевич Векшин (сурта тIа) вола бригада. Цо хIанззе а ше дIавовзийтав заводе дикагIа вола болат лоападер ше хиларца. ИтталагIча агрегата коллективо шу доладелча денз планал совгIа лоаладаьча 1750 тонн болатах 1500 коммуниста Векшина бригада даькъа кхочаш да.

П. Федоровеи О. Пороховниковеи сурт.

ТАСС фотохроника.

ДОШ КХОАЧАШДЕРГДА

ДIадахача шера тха боахама кхаш леладераша, механизатораша Iалаьмате дика къахьийгар шоаш хьувкъаь юртбоахама культураш лоацача хенеи йоа ца еши чуэцара. Ялат чуэцилга лоархIаме гIулакх хилар дика кхеталора хIара комбайнера.

ДIадахача шера тхоай боахама 190 гектара тIара ялат чуийцар аз сай комбайнаца, цул совгIа, Гудермески района «Дружба» яхача совхозеи тхоай доаллахарча «Красноармейский» яхача совхозеи кхы 160 гектар ялат чуийцар цу боахамашта долча новкъостала. Дерригa а цу сезонах аз хьекха ялат 450 гектар дар, планах доагIар 180 гектар мара доацача.

Укх юбилейни шера, сога енпай СК-4 яха цIена комбайн. Хьалхе а доладелар тхо ялат чуэцара техника кийчъе. Аз вIашагIъеллар сай комбайнеи ЖВН-6 яха жаткеи, хIаьта техкар болх миштa бу.

Ялат чуэца доладаьча хьалхарча деношка шоллагIча отделене фуна лаьрхIа дIабийна мукх хьокхаш касарах Iобуллаш хилар со. Сменни нормах хьакха безар 16.5 гектар мара боацача 18—20 гектар мукх хьокхар аз а са новкъосташа а хIара денна. Атта дацар тхона норма тIеххкхоачашде, хIана аьлча дукххача участкаш тIара мукх Iобижабар.

Мукх хьекха а аьрда а доаллаше фуна лаьрхIа дIадийна кIа хьокхаш касарах Iодилла доладелар тхо. Укхаза къахьегача овсарле лакхъелар тха. хIана аьлча мукх санна Iодижалацар кIа — сменни нормах хьакха дезар. хьалха санна. 16,5 гектар долча 30—35 центнер кIа хьокх оаха. Ялат ха да йоаеш сихагIа чуийца даькхара а, хIаьта доа ца дара а иштта вIашIтIехьбаьккхаб оаха къахьегам: кха дехь 30—35 гектар хиллал йолча загонашта, хIаьта хIара загона тIа цхьанна комбайн оттаю. Малх хьакхеттаьше а болх бе дIадоладелча сайрийна бархI сахьат доаллаш хIара загона тIара кIа хьахьекха йистедоал. Цу гIулакха чIоагIа аьттув боал тхона а аьрда ялат дIаувзаш лелача машинашта а. Цкъа-дале, техника дика болх беш яле а цхьайолча хана лоадам боаца бахьан а нийсдале комбайн сацо езаш нийсду. Иштта сецача комбайнаш вIашIтIехьа йолхаш хилча санна новкъарле яц кхычарна. Шоза-лагI-дале автомашиний вIашIтIехьа доал дукхагIа ялат дIаоза. Уж хIара комбайна тIачIоагIъяь яц, цудухьа бункер чу ялат Iайнача комбайна тIа а ухаш ялат дIакхахьа йиш хул цар.

Ялат сихагIа чуийца даьккхара чIоагIа аьттув боал комбайнерий коллектив барттайна хиларах. Эшшача минота вIаши новкъостал деш хиларах. Белгалде деза комбайнаш йоха ца йохаш болх беш хилар, хIара денна вIашагIхьекхалуча оатхалашта лаьтта хьакхарах а узлашта подтяжка ярах а боккха пайда боал.

Къахьегамцара безам савбоаккх бергигача кхаш леладерий боахама кулгалхошеи специалистащеи йоакхо дика яра. Кхай тIа болх беш долча тхона доагора-смазочни материалаш даа хIамеи тIакхахьа къоастаяь машин я. Дика вIашIтIехьдаьхад полевой мастане тхона салаIара хьалаш. Массаза а тайп-тайпарча чаме кийчдаь дIайха даар лоаттаду, долаш да деша керда газеташ, журналаш.

ХIанз тхоай комбайнашта касарах Iодилла кIа ялат оаодаргдолаш переоборудовани яьй оаха. Ялат чуэца доладалале тха совещани хилар. Цигача Октябра сийна социалистически декхараш тIаийцар хIара комбайнера. Аз а дош деннадар хIара денна сменни норма 10 гектар мара йоацача 18 гектара тIара ялат арда, хIаьта норма 16,5 гектар йолча 25 гектар хьекха касарах Iодилла. ТIаийцача декхарашка хьежжа уж нормаш кхоачашъяра дерригa низаш тIадерзадеш да мукх дика хьийкъа хилар. ХIара гектара тIара планах 17 центнери тIайийцача декхарех 20 центнери баккха безача 25 центнер мукх чуийцаб. Кхы а дикагIа хьийкъад кIа.

Комбайнераша дош деннад 8—10 дийнахьа дерригa ялат чуийца даккха. Ялат чуэца доладеннача хьалхарча деноча хьахьекхар комбайнераша тIайийца декхараш кхоачашдергдолга. Из хургда Октябра хетадаь тха совгIат.

Ш. ТАКАЕВ,

Урус-Мартана района «Горец» яхача совхоза комбайнер.

МЕХКДАЬТТА ДУКХАГIА ДАККХАР ДУХЬА

«Грознефтеразведка» треста Октябрьски бурув деттача контора бурувдеттараштa юкъе лакхара къахьегама толамаш доахац я начальник Н. В. Смыковеи къонача мастера коммуниста Н. Н. Переясловеи кулгалдеча буровой бригада коллектив.

Цу бригада коллективо бурув тох Октябрьски къаьнача майдан малхбоалеи даькъа тIа мела лакхерча тIоапашка. № 213 йолча кIоарга бурув тохача тохкама скважина.

1967 шера 6 мае цу скважинана бурув тоха йолаеннача бригада коллективо 11 июле 1835 метр кIоарга бурув техад. Проходка июнь бетта план 125,2 процент кхоачаш а яь планал совгIа 101 метр бурув техад.

Цу коллектива производственни толамаш бурув деттача Октябрьски контора бурувдеттараштa юкъе лакхегIара да.

№ 206 йолча скважина чура мелови мехкдаьтта даьнначул тIехьагIа укхаза шерра дIадоладир мелови тIоапашта дIахо тохкам бареи мехкдаьтта доаллача моттигашта оконтуриватa дени яреи балхаш. ЛоархIамерча цу дехкарех наI кхоачашдеш и № 213 йолча скважина бурув детта бригада.

Цу скважинана бурув тохаш толам баккхарга хьежжа хургда дукхагIча даькъе малхбоалеи оагIорахьа мехкдаьтта доалла майда шерьяри даьттах доалла мехкдаьтта дукхагIа даккхари.

Геологаши бурувдеттараши шеко йолаш бац № 213 йола скважина толамца бурув теха проекта тIа маяххара 4650 метр кIоаргъелча мелови тIоапаш гучадарг хиларахи лаьттах доаллача мехкдаьтта кхоачам итташ миллионаш тоннаш тIаккхетарг хиларахи. Оттадаь декхар дика довлаши из кхоачашдара бехктокхам къаьгга гуш я бригада коллектив.

Буровой хьалъяра а бурув тохара техника лелаяра а белгалонаш я из хьалъелгеи монтаж елгеи прогрессивни методаш юкъе йоалаеш чакхдоахилга. Буровой хьалъелгеи оборудованена монтаж елгеи комплексни сетевой графиках леладу. Из бахьан долаш къаьнача методех даьчул 30 процент сихагIа ду буровой хьалъяреи оборудованена монтаж яреи балхаш. Деной лоархIам бича 20 ден хьалха доагIа балхаш.

Цу скважинана бурув тох бурув тохара техникаи технологенеи карагIдаьнна керладараш юкъекхухьаш. Укхаза дукха юкъекхувл бурув тохачеи гIодара балхаш дечеи механизаци автоматизаци. Буровой Iалашъяь я механически дIоагIашеи клинови захваташеи. топпара маркхал хьабараи цун обработка ярай эшача механизмашца, материалаш тIайотта а Iойоассае а эшача подъемникашца. Оборудовани дIаоттаелгеи насосаштеи буровойна шийнеи совдака елгеи аттача хьисаце соадозаш тIеи вIашагIхоттача фенташ тIеи яьй. Цу тайпара яьча монтажо торо хулийт оборудовани сиха юха хьаяккха а, кхыча буровой тIа дIахьа а. цига сварочни балхаш а ца деш чехка оттае а.

Бурув деттача технологена юкъе бригада коллективо кхухь Iилма-тохкамеи проектнии организацеша мела даь керладар.

Бригада коллектива юкъе чIоагIа закон хинна дIаоттад геолого-технически наряда тIа бурув тохара отташ технологически режим геологически разреза тайп-тайпарча ханнюкъа лелаяр. Скважинашта бурув тохара технологе режим лелаяр чIоагIа лоархIам болаш да. Ротор е турбина кхеста еза аьнача бесса кхестийтилга. остана тIабаха беза низ, цун кIоаргала боарам лоархIам баьчча тайпара хулийталга а иштта кхыйола бурув тохара параметраш бригада коллективо лертIа лелаю.

Бурув тохара режим лелаярал совгIа, ховш маларра, боккха лоархIам болаш да топпара маркхал дика хилар. Из ший параметрашка диллача бурув тохача породага а скважина кIоаргалга а хьежжа хила беза. Топпара маркхала дикалга хьажара буровой тIа топпара маркхалий лаборатора пост вIашагIъеллай, дика балха говзал йолча лаборантех. Из Iалашъяь я маркхала дикали воли ховргдоляь ча тIахьожама прибораца. Поста лаборанткаш хIара сменах болх беш ба, хIаьта хIара метр кIоарга Iочу ме болх а скважина промывка еш а маркхала пробаш хьа а ийеш тохкам а бийя цун дикалга хьож, цу тохкамга хьежжа дIаоал геолого-технически наряда тIа маяххара из хилара фу де деза.

Рапорташка а индикаторни диаграммашка а хьежа бригада балха тохкам бича а буровой йолча хьежача а гучадаьлар цо геолого-технически нарядо маяхха бурув тохаш хилар.

Бригада коллективо боккха теркам тIабахийтаб хIаман кхомбара. Укхаза хIара денна учет лелаю дIайодача материалий, реагентий, хин, электроэнерге, транспорт бизза мукхь кхухьаш хилар. Цудухьа бригада хIара болхлочоа хов хIара дийнахьи буси метр бурув тохарга фу дIадахад.

Бригаде тIехдика болх беш а бурув тохаш а ба бурувдеттараш нн. Осмаев, Юлсаев, Гаттулин, бурувдеттачун гIончаш Хораев, Эсаков, Кирилов, слесарь Горобцов, электромонтер Пиляев, лаборантка Фомичева, кхыбараш.

Г. Е. ЛУКЬЯНОВ.

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРАШ ШОАЙ ДЕКХАРЕХ ЛОАРХIАБУ

Ножай-Юрта района А. Шерипова цIерагIча колхоза хьайбаш леладераштa юкъе денгара денга шерлуш латт Октябра 50 шу дузача денна къахьегама толамашца вакъабахара яьржа социалистически яхь. Коллективо тIайийцача декхарийла совгIа хIара къахьегамхочо индивидуальни декхараш а тIайийцад.

Иштта, товарни ферма коллективо дош деннад юбилейни шу чакхдоаллаш цхьа эзари цхьа бIаьннега кхоачадеш хьайбаш дебаде, цхьоалагIа ноябрь тIакхоачаш паччахьалкхенга бIаь тонн шура, 232 центнер дулх дохка. Ерригача ферме юкъера лаьрхIача хIара кхоабача Iаттагара 800 килограмм шура яккха дерхI укхаза.

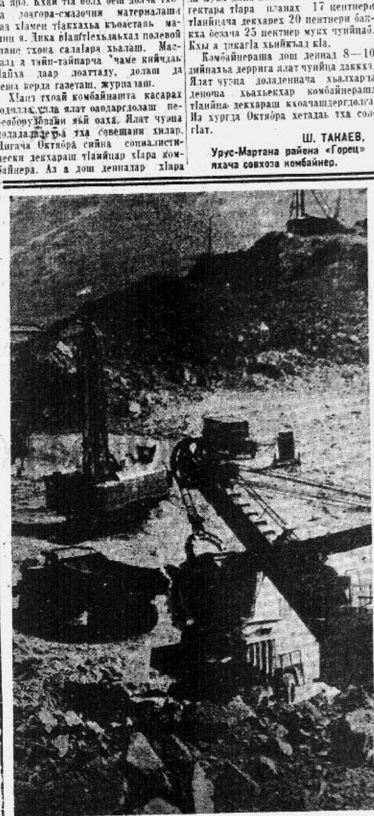
Колхоза хьайбаш леладераша тIайийцараш чIоагIа бехктокхаме декхараш да. атта хургдац уж кхоачашде. Цудухьа къаьстта дог гIоздоахаш да хIанзалца коллективо даьха толамаш.

Паччахьалкхенга шуреи дулхи дохкара ах шера план тIеххкхачашъяьй колхозо. Денгара денга дукхагIа йоаккх доахангара шура колхоза дикагIа болча доаркаша Мачиева Азманас, Хамидова Серидас, Гогиева Хованес. Шоаш леладеча хIара Iаттагара дийнахьи буси 12—15 литр шура йоаккх цар.

ХIанз колхоза хьайбаш даьгIенашка доажадеш да. Царна гIулакх деш ба йоккха опыт йола бежа Iуй Геримсултанов Джунаид, Магомадов Абдулхаджи.

Боккха теркам тIабахийта Iомаю колхоза хьайбаш леладераша Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара КПСС ЦК Тезисаш. Шоай боахама резерваш тахка а техка цар лаьрхIад паччахьалкхенга тIайийцача декхарийла совгIа 500 центнер шура 25 центнер дулх дохка.

В. МАГОМГАЗИЕВ.

Iалаьмате пайдане компоненташ йолча полиметаллически рудана Iотlаккхачарa ийслагIа миллион кубометр порода тIера «дIайийцад» Малхбоалеи Казахстанерча Николаевски рудника горнякаша. КПСС XXIII-ча съезда Директиваша маяхара, укхазе хьалъергья обогатительни фабрика.

Г. Гельфонда сурт. ТАСС фотохроника.

БОЛХ—IИЛМАН ЛАРДА ТIА

Мехкдаьттахоша шоай производства культура лакхъярaи къахьегам аттача баккхараи эша долла а хIама де караийна дукха ха я. ХIара участке, хIара бригаде, буровой, юкъе кхухь суиженски мехкдаьттахоша Iилма ларда тIа къахьегам вIашIтIехьбаккхара предложенеш.

Карабулакски кIоарга бурув деттача контора 1967—1968 шераштa йола керда НОТ-а план оттаяьй. Цу тIа белгалдаь производства культура дIахо дегIайоалаелга, продукцe тура дIалодар лохделга, халача физически балхах болхлой мукъабоахилга, материалаш а балха ханаш а кхоара тIалераатаь кхы дукха а гIулакхаш делга. Цул совгIа, НОТ-а плана юкъеяххийтай балха боллашехь а декъарглола квалификаци лакхъян буровойшка авареш йоацаш балхаш дайта Iомабеши йола курсаш йохкилга. Из предложени чакхъаьккхай. Балхлой шин сменагIа деша баьгIаб. Цига хьехаш ба производственно-технически отдела инженераш. Курсий болх дIабахьара бехктокхаме ва ПТО инженер А. Я. Бакалюк.

Цу тайпарча курсий экономически эффективность я цига дика знанеш Iомаяьча болхлоша хIара технически хилеш довза а довзаш къестадеш хилар. Долче, авареш кIезигагIа хул, совленна къахьегилга дIадоал, хIама хьа ца деш йоаха халаши дегIа айисакхат хилари кIезигду.

Карабулакски тохкама кIоарга бурув деттача контора (КГРБ) НОТ-а плана «Болх берий творчески инициатива» яхача раздела юкъейнхьай мальхера 12 предложени, хIаьта цар шера керте дукха совгIа-эшанагIа доацаш 8 эзар сома экономически эффект яла а еза.

«Насосно-компрессорни турбашта опрессовка яра йола приспособлени» яха рационализаторски предложени юкъеяххьаро торо хилийтар опрессовка ярга йода ха 5 денга-бийсанга кхаччалца доацъе. Из бахьан долаш шера керте кходаь ахча 22эзар сом да. Цул совгIа, дIадаьннад дукха къахьегам дIаухаш хинна балхаш а.

Семен Никитович Панкина кулгалдеча ремонтно-прокатни цехе лакхача боараме латт Iилма ларда тIа къахьегам вIашIтIехьбаккхари производства эстетикеи. Болхлоша дукха къахьегам а ха а дIаухийташ хиннача моттигашка мукьаш хьалънийлу устройствашиприспособленеши я хIана, хIаьта цар къахьегам дикка боккхача боараме аттача а баьккхаб.

ХIанз РПЦ коллективо йистебоаккхаш латт къахьегам а ха а ца йоаеш цехера аьшка шолхаш арадахара бола гIирс. Цонна волча болхлочо цехера 40 метр гаьнача моттиге аракхахьа делаш хинна уж хIанз вогонеткаи дробилкаи новкъосталца аракхухьаргда. Даим аьшка шолхий гувнаш хьахулаш хинна моттиг цIена а бIарга безаме а хургья. Кхы а дикагIа хургда нагахьа санна уж латташ хиннача моттиге гаьнаш йотгIе.

В. МАЛЬЦЕВСКИЙ.,
КГРБ НОТ-а инженер.

АВТОМАТИЗАЦЕХ БОАЛА ПАЙДА

Бай эттара дезагIа долча цIейна — Советски Iаьдала 50 шу дузача денна доккха къахьегама совгIат кийчдеш ба тха промысла мехкдаьттахой. Из хьахьокх укх цифраша.

Укх шера ялх бетта промысловикаша даьха хьокхамаш ераш да. Мехкдаьтта даккхара задани тIеххкхоачашъяьй, къахьегама овсарле планага диллача лакхъяьй 1,5 процент. Мехкдаьтта даккхарга дIабодамах лохбарах дукха ахча кходаьд.

Машта вIашIтIехьадоал тха доаккхаш дола маьхкдаьтта дарегIа хилийта, дIабода мах чухьнахьа баккха, къахьегама овсарле лакхъе.

Наькъаш дукха да. Царех цхьаннех лаьна дувцаргда а. Дукххача хана денз ховш да кулгана деш дола балхаш хала, сиха кIордадеш, дукха пайда хьа ца боалаш долга. Тха производства юкъе а нийслу уж санна йола моттигаш. Механизаци, автоматизаци, производствана дукхагIа юкъе ме йоалаю дукхагIа шоаш хьагойт цар.

Масала, хьалхагIа хIара скважино дийнахь-буc душ дола мехкдаьтта дистарах вIалла доц а хетацар. хIаьта хIанз механизмаш, автоматаш яхкачул тIехьагIа тха болх цу гIулакхо юхабетт, автоматашта «тIехьакхеп» кулгаш. Цо зе ду. Цу тIа атта болх а бац из, кхераме ба.

ДIауйлаелаш. Лоаме тIа гIолла лакха цистерна миссел йолча мерника тIа хьалтIа а ваьле, шофера карбюратора чура даьтта дусташ санна мерник Iочу а кхувдаеш цу чура мехкдаьтта дусташ латта веза оператора. Цун ха деза мел мехкдаьтта доагIа цхьан скважина чура сахьата. Цу тIа цкъа дистарах хIама а хилац. Нийса хьокхам хул шозза-кхозза чухкайнча. Нийса аьлча а харц хургда, хIана аьлча цу способах Iа мелла дистадар аьнна гIалат доацаш Iац. Скважина чура дийнахь - буc доаккха мехкдаьтта 5—10 тонн кIезигагIа хьахьокхаш моттигаш нийслу. Iеж етта «йIаьдий» скважина хилча из цифра 20-нега а кхоач. ДIатаьккхача оаха тхоаш Iехаделга хул цох. Из цхьа зе да скважинай дебиг йистара болх кулгаца баро деш дар.

ШоллагIа дар кхы а доккхагIа да. ХIара дустам деча хана 5—10 минут йоаккх оператора цу мерника гIа дIаатте латташ. Цу мерника чура хьалъуха дохьаж доаллача газашца вIалсадоах саго 5—10 минута. Из вIалла хилийта мегаргдолаш хIама дац, хIаьта а иштта я из дукхача хана денз хьайоагIа система. Бетта юкъера лаьрхIача уж санна замераш 400—500 ю тха операторашa.

ДIахо. Мерника чу диста аьнна хьачухийна мехкдаьтта юха арадаккха транспортни конторера насосаши из хьаIовза агрегаташи ех. Цар хIара сахьата 3 сом хиллал ахча доаккх промыслагара. Из да юкъера лаьрхIача бетта 500—600 сом ахча. КПСС сентябрьски Пленума яьча экономически реформай документаш тIа яхац иштта ахча мнхаца дIаахийта.

Тха промысле кхо мерник я. ДIакъовла йиш яц уж тIера, хIана аьлча газаш Iоаенна мерникаш делхара кхерам ба. Дийла латта мехкдаьтта испарени а хулаш урагIух. Уж я шера итташ тоннаш.

Иштта «пайда» бу - кх тхона дIатIахьежача дрaдам боаца хIама хеталала мегача кулг-кара замераш еча способо.

Оаха уйла ю цу деша, из болх аттача баккха гIерт. Цу гIулакха тхона новкъостал ду Грозерча «Красный молот» заводо. Цига эггара хьалха хьае йолаеннай автоматически групповой замерни установкаш «ЗУГ-2.» Кхоъ ера оаха уж цигара. ХIанз уж балха юкъейоалае гIерташ да тхо. Цар дикал фуд аьлча дIакъайла я, газашта цхьаннахьа араяла моттиг яц, цудухьа сага цу газех дохьаж дала кхерам бац. Вешта аьлча, саг юхеваха а везаш царна-м. Ший цIалга чу вагIашехьа кнопкаш теIае мара езац хIанз оператора. Сиха ю, сиха йоассалу мерник, нийса хьахьокх дебит.

Эшаш яц хьалха санна дукха ахча тела деза агрегаташ, дIакъувла езац турба задвижкаш. Цу установкех промысла боккха пайда баргхилар къаьгга гуш да.

Царех цхьа установка бокъонца болх бе йолаеннай № 799 йолча къаьнарча групповой установке. Дукха оборудовани ца эшаш я хIана: эшаш яц къаьнара мерникаш, сепараторaш, аттагIа да хIана производствана юкъе эстетика йоалае.

Вокх установкашка а дIаоттаеш латт керда автоматаш. Сага кулг мукъадоалаш латт халача а кхерамерча а балхах, лакхлуш латт къахьегама овсарле. Цу гIулакхо новкъостал ду коллектива шоаш укх юбилейни шера хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашде.

М.-С. МАРЗИЕВ,
«Малгобекнефть» НПУ II-ча промысла инженер.

МЕХКДАЬТТАХОШТА—ДУКХАГIА КВАРТИРАШ

«Старогрознефта» мехкдаьттахошта укх шера хьаллергдолаш да дукха а квартираш йола нах чуIе цIенош. Духхьал Владимир Маяковске цIерагIча городоке боахама хьисапагIа «Старогрознефта» гIишлошъяра-монтажни управлене низашца хьаллергдолаш дукха этажаш йола 3 цIенош да, цар чу хургья вахара дика аьттув бола 260 квартира.

ХIанзлехьа а хьалде доладаьд 70 квартира йола царех цхьа цIенош. Цун аьшкабетонни лард йоллаш латт.

Вокх шин цIеной (царех цIаIаш 70 квартира йолаши вожаш 120 квартира йолаши хургда) кIийленаш хьаахка а яьнна, хIанз тийса тоIаеш латт.

Уж кхоккхе а цIенош ханнахьа хьаллаь а даьха, эксплуатаце дIадала лаьрхIа чуийна къахьегаш боахк гIишлошъераш. Денна йола заданеш 130—140 процент кхоачашъю бетон йоттача Маракин Валера бригадарча цIенош доттараша. Цу бригада членашa ка маьхала а йоалаш Iомаяьй шоллагIа — бетонщикий специальность, хIаьта бригадира нов. Маракина ше — арматурщика специальность. Денна йола нормаш 130 процент кхоачашъю бригадира Палевой Павела кулгалдеча плотникаша а. Ларда йоллаш бетон йоттача къахьегама хьокхамаш тел каменщикаша Чайка Пинас, Николайченко Полинас, плотникаша Данижкин Ильяс, Кульмин Ивана, кхычар.

ГIишлошъераца кхоачашъяьй гIишлошъяра-монтажни балхий 6 бетта план. Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50-гIа шу дизара сийленца накъабаха лаьрхIа а ба.

А. ТИЩЕНКО.

«СЕРДАЛО»

3-гIа оагI. 18 июль 1967 шу.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

ГАРГАРЧА МАЛХБОАЛЕНЕ МАШАР ЮХАОТТАБАР ДУХЬА БОЛАБЕННА КЪОВСАМ ДIАХО А ЛАТТАШ БА

Социалистически паччахьалкхенашен уж хьаллоацаш долча дерригача машар безача низашен Гаргарча Малхбоаленера империализма уйлаш юкъахъяхара, шоай паргIатон кхычарех тийша ца хулген лораде IарбиЙ паччахьалкхенашта новкъостал дара тIадерзадаь керда тIагIертта къахьега лаьрхIа чакхдаьлар дIадаха кIира дунен халкъашта юкъерча арене. ХIанз а геттара чIоагIа кхоккадена латт дунен цу районера гIулакхаш, США-си цхьайолча кхыча империалистически державашеи хьаллоаттабеш болча израильски агрессорашта лац шоай гIаьрахой планаш йита.

Цу хьалашка Iалаьмате боккхача лоархIаме я дунен халкъашта юкъе чIоагIа гIоръяьнна. 11—12 июле Будапеште хинна социалистически мехкий кулгалхой совещани. Совещане итогаш къаьстта чIоагIа раьза хинна тIайчар шерраца, къаьстта а Iарбий мехкий общественносто. ДоттагIал дола Iарбий паччахьалкхенаш израильски агрессех хьахинараш дIадахар духьа пар лоаттабеча нийсхой къовсаме дIахо йодача хана а хьаллоацаргья шоаш, массе оагIорахьара новкъостал дергда царна, аьнна совещане дакъа лаьцараша чIоагIIен хьадамболлаши хьакхайкадаро, шеко йоаш, сакхетам чу боалабеш воздействи ергья агрессорай пун гадоахараштен.

ДIахо а ира къовсам латт цхьач кIира юкъагIбаьккхачул тIехьагIа ший болх юха а дIаболабаьча ООН-а Генеральни Ассамблеи чрезвычайни специальни сесс. Юкъарча дискуссе агрессори цун гадоахараши хьагучабахьабале а, хийрабаьха хиннабале а. США-с, цхьаболча шоай союзниках ког гIоттолга а еш, еррига рычагаш оарцагIьяхаэ дIалийцача территорешкара Израила бIунаш кхы тIехьа ца тетташ арадоахилга дIадехаш йола блокех дIа ца кхийттача мехкий резолюце проект юкъатIъяккхара.

Перерыв йолаш, делегацешта юкъе чIоагIа консультацеш еш лаьттача хана, США-с чIоагIа низ бора Вашингтонах тийша долча мехкашта, дукхагIбараштa мегаш йола резолюций оттаеча цар дакъа лацара новкъарле яр духьа. Цу цхьа хана американски прессеи США конгрессеи дIахо а кампани лоаттайора Израиль хьалпаши. «Хьадаьхача Iарбий лаьтташкара бIунаш арадоахилга Израилагара деха дезац США-с», — хьакхайкадир сенатора Бргостеза Ассамблея болх юха дIаболабалале хьалхагIа. ХIама отташ волча сенатора Саймингтона цу дийнахьа а сенате дIачуелар Гаргарча Малхбоалера США политика могаеш йола резолюци.

Цудухьа тамаш а яц. Вашингтоно гадоахаш долча Израила доал деча гIозараша ООН-а а дунен общественноста а курал еш хилар. Цар кхоачашъе тиган Иерусалима яь аннекси законах яц аьнна хьакхайкадаьча Генеральни Ассамблея резолюци. Дагадохийтаргда вай, цу резолюцена тIехьа 100 хIана бац аьнна болча мехко — ООН-а членаша голосовани яь хилар. Ший болх юха а дIаболабаьча Генеральни Ассамблея сессе хьалхара денош дерригаш а сий доадаьи эхь ца хеташи агрессоро леладу гIулакхаш бехке дара, цун гадоахараш дIахо а хьагучабахара хетадаь дар. Ювцийта аьнна резолюце керда проект дIачуеннай Пакистана викало. Цу тIа дувц Генеральни Ассамблея хьалхара резолюци Израила кхоачаш ца яр бахьан лолаш чIоагIIа сатем боабеш хиларах, цIаьхка а хьадех Иерусалима статус хувцара тIадерзадаь мел дола гIулакхаш юхадоахилга.

Израильски агрессех хьахинараш дIадахара лоаттабу къовсам дIахо боля.

МАКНАМАРА «КЕРДА» РЕКОМЕНДАЦЕШ

Укх денощка хIанз иттазлагIа Къулбахьен Вьетнаме вахавар США оборона министр Макнамара цу районера тIемен политически гIулакхаш тахкара а США правительствана «керда» рекомендацеш кийчъяра а. Дагадохийта деза, соахка октябрь бетта, Макнамара бархIазлагIа цига ваха венача хана, «кастта толам баргба американски герза» аьнна цо доаш денно хилар». ТIема инициатива еррига а вайга я», — аьнна хьакхайкадир цу хана Пентагона керте латтачо. ХIанз дIахорча артIанка ший инспекционни наькъа вахачара Вашингтоне юха цIавийрзачул тIехьагIа, цхьаккха тайпа а хаьдда дош ала ловш вац из Вьетнамерча тIема дIахо аьттув балараx.

Президента Джонсона цо еннача доклада тIа, гIулакхий мах бяра чулоацам кIезиг-дукха хьагучаьбьлар официальни наха адамаш вIашагIкхетача моттигашка тоьал шеко йолаш даьча къамаьлашкара. «Тоннель кхоачалуча сердало бIаргагац», — аьнна хьакхайкадир укх денношка кенайоазон дешашта волча президента Джонсона помощника. Кхыметтел «лакхерча сферашка» а, язду «Вашингтон пост» яхача газето, «Вьетнамера къовсам коталонца кастта чакхбаргбарг хилараx ца тешилга массанена а хетар да». «Тупик» яха дош хIанз каст-каста дувц американски обозревателаша Вьетнаме Iалаьмате йоккхача американски тIема машинана тIаэтта гIулакхаш доашхача хана.

ХьалхагIа а мо мара, американски инаралашта цаI мара никъ гач цу тупикера арабовлара — цу районера бIунаш дIахо а алсамдоахилга. Макнамара Сайгоне волча хана Къулбехьен Вьетнамерча американски экспедиционнии эскара командующе инарала Уэстморленда кхы тIа а низаш дийхар — 100.000 салтe. Макнамара «кердача» рекомендацешта а иштта юкъедоагIа Къулбехьен Вьетнаме кхы тIа а бIунаш дохийтилга, мел бIунаш дахийта деза цо наха юкъе хьа ца оале а. Ала дезаш да, Уэстморленда дIадехараш цхьадолча даькъе кхоачашде мегаш хилар. Американски инаралий, «Нью-Йорк пост» яхача газето яздечох. Вьетнаме деча тIемаша аьттув балац, цхьабакъда, уж массаза а «котбуьл» Потомак яхача хи тIа (вешта аьлча Вашингтоно) латтача къовсамашка».

НИГЕРЕРА КЪОВСАМ

Инарал Говон керте латтача Нигере федеральни правительства 8-ча июле тIом болабаьб мехка малхбоалехьарча областа духьала. Массехк кIира хьалхагIа цу областо кхычарех тийша хIама доаца «Биафра Республика» аьнна хьакхайкаьй ше, цу тайппара вокх Нигерех дIа а къаьста. Цхьацайола кхы областаш а иштта дIадеха яьлар шоашта къаьстта шоай паччахьалкхенаш йоххилга. Йоххача дIакхаьча яр Нигерийски республика. Афрнке бахача берригача нахах пхелагIа дакъа (56 миллион сaт) Нигере дахаш хиларо а континенте экономически гIулакхъя чIоагIагIа дегIадаьхкача мехкех цаI из хиларо а дунен халкъашта юкъерча боккхача лоархIаме хулийт хIанз Нигере латта событеш.

Федеральни бIунаша тIом болабаьб «Биафра Республика» сепаратистски статус дIайоаккхилга дIадехаш хинна Говона ультиматум малхбоалехьарча областо дIатIаэца ца тигачул тIехьагIа. Цул хьалхагIа хьакхайкадаьлар мятежни областа форда блокада оттаеш хилар. ХIара оагIонгахьара массехк батальоно дахьа а лоацаш тIом латт Нсукка районе — Малхбоалехьарча областа административни центрага город Энугу бодача наькъа тIара эггара лоархIамегIа йолча пункте.

Нигере къовсам гIоттабаьча бахьанашта юкъе эIамига дакъа лоацаш дац цу паччахьалкхенча юкъеяхача территориальни областий племенаш, дынаш, социально-экономически башхалонаш бе-бе хилар. Мехка къилбаселехьа, хусаи фульбеи яха племенаш яхача моттигашка, дIа-юха лeладеча гIулакхашта тIехьайиса, феодальни система я хIанз а. Ибо яха племя яха малхбоалехьара область промышленни гIулакхашта воккхарел чIоагIагIа дегIаена я. Цига хьахила кхийнад Iаьдал бахьан долаш лоаттабеча къовсаме къилбаселехьарча феодалашна къовсалуш йола къамаи буржуази. Белгалдоалаш гIулакх да «Биафра Республика» правительствана керте латтар Нигере вIаьхегIча капиталиста воI Оджукву хилар.

ХIанзара къовсам гIаттара базхьан да иштта мехкдаьтта а. Малхбоалехьарча областа територе тIа мехкдаьтта доахараш кхыча мехкий мехкдаьтта компанеш я — керттерча даькъе американски английски. Соахка даьккха мехкдаьтта 20 миллион тонн совгIа дар. ХIанзалца концессеех боагIа мах Нигере федеральни правительствана телар мехкдаьтта компанеша. Цхьабакъда, «Биафра Республика» хьакхайкаьчул тIехьагIа Оджукву мехкдаьтта компанешкара хьадийхар 200 миллион доллар гаргга йола взносаш ший правительства казне хьачутелга. Мехкдаьтта дукхагIа даккхарга диллача хьалхарча моттиге латта английски мехкдаьтта компанеш а юкъейолаш йолча кхыча мехкий компанеша хIанзалца хьа хоадамболлаш жоп деннадац цу дIадийхачоа. БелгалдаккхадогIа, Iарбий мехкашкара Англе иха мехкдаьтта сопадарца дувзаденна английски экономикана эшача нигерийски мехкдаьтта лоархIам лакхбенна хилар. Дерригa а Англе хьачудоагIача мехкдаьттана юкъе нигерийски мехкдаьтто лоаца дакъа 10 процентагара 30 процентага кхоачаш дукхагIа хиннад.

Афрнкера вож мехкаш оарцагIдаьхад Нигерерча событеша. Укх денношка совещани хилар Кене, Уганда, Танзане, Замбе президентий, белггала аьлча, Нигерева хьал дувцаш. Совещане дакъа лаьцараша нигерийски лидераш тIахьийхар мехка этта политически кризис машара ларда тIа къоастаяра шоай бола низ тIабахийтара.

И. ЛАПИЦКИЙ,
В. ХАРЬКОВ,
В. КУЗНЕЦОВ.
(ТАСС).

ЛЕНИНАХИ ОКТЯБРАХИ ДОЛА КНИЖКАШ

ПРАГА. (АПН — Прагопресс). Октябрьски революце 50 шу дузаш латтача хана, Советий паччахьалкхено ах бIаь шера хьабена турпала никъ, дерригача дунен тIарча пролетарината баьчча В. И. Ленина каьд ца луш чакхдаьха революционни гIулакхаш дувцаш дола дукха керда книжкаш, сборникаш ух миллионаш болча книжкаш дешарашка. «Свобода» яхача Пражски издательства арахеца кийчдаьд «Ленина васкеташ» аьнна корта а болаш дола ленински произведенеш тIайола сборник. Цу тIа ба чешски меттала хьалхагIа кепатеха арабаланза бола массехк болх. Сборникана юкъейихьача ленински произведенешта юкъе — «Съездага дахьийта письмо», «Вай революцех» «Кооперацех», кхыдераш. Иштта юкъедихьад В. И. Ленина партийни органашкеи къаьст-къаьстача нахаген кхахьийта письмош а. Книжко шеда дешараштa йовзийтаргья болхлой класса парте цхьоагIон, паччахьалкхен аппарата балха стиль эргаьккха тоаяр, социалистически демократи кIоаргяр, культурни революци дегIакхувлара дешаех йола ленински положенеш.

Книжка дешарашта цу тIара корадоагIергда тайп - тайпарча мехкий боккхийча политически деятелашеи писателашеи В. И. Ленина вахарахи гIулакхехи, цIаккха лергбоацача цун хьехамо бIаьш а кхы тIа бIаьш а миллионаш болча наьха хьаькъалашта яьча влиянех дийцараш.

Пражски экономически институтерча авторий коллективо статьяй, тохкамий бIарчча серий язъяьй. Цар оттадаьд СССР истоpe лоархIамегIара ханаш, экономически, политически, культурни вахаре советски халкъо даьха толамаш хьахьокхаш дола «Революци йолча ханеи революци хинначул тIехьагIеи» яха сборник.

БУДАПЕШТЕРА МОСКВЕ КХАЧЧАЛЦА... ВЕДДА

Будапештера — Дунайна юххе венгерски столицагара къилбаседенгахьа хозача моттиге уллача Вишеград яхача городокага кхаччалца шовзткъа гаргга километр я. Балхах мукъа долча хIара дийнахьа веде дIа а юха а из никъ Бу будапештски шофера Дьердь Ширилла. Берригa никъ — 80 километр. Болх беча деношка Вишеграде кхаччалцe ведда ваха ха хилац, цудухьа балха ваха хьатIаккхачалехьа Маргит яхача гIайрен тIарча егаьна йоацачаи, ерригa а 20—27 километр йолча, моттиге кхаччалца мара водац Ширилла веде, хIаьта болх йистебаьнначул тIехьагIа — гаьнагIа вод, 30 километр.

Иштта тренировка ю къонача венгерски спортсмено Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце сийна вада кийчлуш ше волаш. ЦIей дездеча Москве, ЦIеча майдан тIа, хIамаьца ца а воагIаш, ведда ва безам болаш ва из, венгерски столицера ваьнна 2226 километр никъ а баь.

Ведда иззал никъ барга 28 ди гIоргда са, йоах январь бетта шийлача хана Дунай тIа гIолла нек деш хиларах хIанзле а дуккхача будапештцашта вовзаш волча Дьердь Ширилла. ХIара денна 65 километр никъ бе безаргба цун юкъера лаьрхIача. Эггара йIаьхагIа йола юкъ яккха еза са, йоах дIахо спортсмена, 14-ча октябре Житомира тIакховчаш. Цу дийнахьа 84 километр никъ бе безаргба.

Планах саго ца баь ший тIехмарафон советски тIемахошта — паргIато яьккхарашта дегIа памятник дагIача Будапештерча Свобода яхача майда тIара 29-ча сентябре хьаболабе беза Дьердь Ширилла. Наькъа воагIаш цунца хургва шийца балха вола новкъост шофер Ференц Вашш, яйгача атлетика дунен халкъашта юкъерча категоре судья Йожеф Крайвих, лор Ласло Соллаш.

Советски Iаьдала юбилей йолча дийнахьа венгерски комсомольца Дьердь Ширилла дIайха вежарий моаршал лургда советски кагирхошка ший даьхен кагийча нахагареи мехкарашкареи.

Будапешт.

А. СЕМЕНОВ,
ТАСС-а корреспондент.

БIАЬ ШУ ДАЬННА ДАЛЕ А

Косово а Метахия а яхача югославски автономни областерча хозача моттиге нах бахача пункташта юкъе хьулаенна йоалл Становац яха юрт. Цунна юхе гIолла Iодода цхьаццадолча хIамашта кавказски хишта чIоагIа тара лесташ дола Лаб яха масса хий. Становаце ях Кавказера хьабаьннача наьха йоккха группа. Югославаша черкесаш оал царех.

Цар истори укх тайпара да. БIаь шу совгIа ха хьалхагIа, наьха мехкаш дIалувцара политика лелаеш хиннача цу ханарча Турце Кавказера дIа а бига, хIанз Югославе Социалистически Федеративни Республикана юкъейоагIача моттигашка баха Iохоешабаьб дуккха нах.

Кавказера хьабаьнна 19 дезал бах хIанз Становац яхача юрта. Цу хана денз бIаь совгIа шу даьннадале а, цу наьха вахарца йнсай Кавказски лоамашка бахача наьха дуккха оамалаши Iаьдалаши.

Белград.

Г. КИСЕЛЕВ,
ТАСС-а корреспондент.

IаIама геттара хозача моттиге — Чlишка яхача юрта йистта улл «Лоамен фос» яха пионерски лагерь. Из я гIишлошъерий обкома союза доалахьа. Хьалхарча сезоне укхаза са а леIа дIадахад 900 гаргга бер. Ужжал ба хIанз — шоллагIа сменах баьхкараш а. Пионераша лерттIа салоаргдола хьалаш вIаштIехьдаьхад лагере.

Сакъердаме салоI пионераша. Походашка ух, экскурсеш ю, юрта боахама къахьегамхошца вIашегIбетталу, иштта кх. дIа.

Н. Кобиашвили даьккхача сурта тIа шоай воспитательница Дудаева Зазайца юххерча хьунагIа даха кийчденна бераш.

ЛерттIа салоIийт

Вай республике традици а хинна дIаэттад бIаьстий кхашка балхаш деча а ялат чуэцача а хана кхашкара болхлой Iалашбара агитпоездаш вIаштIехьйоахилга. ХIанз ялат чуэцача хана а яхийтай республика культура Министерства № 1 йола агитпоезд. Цунца я агитационно-художественни бригада а йолаш йола автоклуб, медицински машин, быта гIулакхаш дара комбината машин, автотика, автомобилаца лелаю библиотека. Цо Iалашъю Наьсарен, Советски, Ножай-Юрта районаш.

ЧIоагIа уйла тIаихийте ладувгI колхозхошеи совхозий къахьегамхошеи краеведчески музей Iилман болхлочо А. П. Бородина еча укх выставкай хьакъехьарча обзорага: «Нохч-ГIалгIайчен территоре тIа Советски Iаьдал даккхари оттадари», «Нохч-ГIалгIайче Сийлахь-боккхача Даьй-мехка тIема шерашка», «Саг хьахиларах лаьца Iилман дынои яхаш дар».

«Советски Нохч-ГIалгIай литература шовзткъен итт шу» яхача книжкай выставкана хьалхашка С. Балуева, Р. Ахматовай, И. Базоркина творчествах лаьца нохчий меттала обзораш а беседаш а ю Чехова цIерагIча республикански библиотека болхлочо З. Мусаевас, «Паччахьалкхе — вай да» яхача темах лаьца беседаш ю О. Ревенскаяс.

Агитпоезда медицински группацарча лоро М. Р. Троицке, фельдшера В. М. Беляева унахцIенои хьакъехьара беседаш ю, плакаташ тел, юрташкара медицински пункташ тохк, юрташкарча медицински болхлошца консультацеш ю.

Радио-телевизионни мастера Р. Янлиева радиоприемникаштеи телевизораштеи ремонташ ю. № 1 йолча горбыткомбината «Светлана» яхача салона закройщика В. Акопова маIача наьха тIеханахьа дувхо барзкъаш тега заказаш ийду.

Нагахьа санна хьаннагIчун дале а кога гIирса ремонт яйта е долаш долча товарий образецех кога гIирса заказ де дезе — из гIулакх чакхдаккха кийча ва агитпоездацара № 4 йолча горбыткомбината обувщик П. Григорян.

Эггара хьалха Наьсарен районе хилар поезд, цигара яьлча агитпоезд, ший планага хьежжа, Советски района къахьегамхой Iалашбе яхар. Цига агитпоездах дIакхийттар Советски районни культура Цен агитхудожественни бригада. Цу районе даьккхача кхаь дийнахьа агитпоезда доакъашхоша Iалашбир Ленина цIерагIча, XX партсъезда цIерагIча, Кирова цIерагIча колхозий кхашкарча бригадай къахьегамхой.

XX партсъезда цIерагIча колхоза правлени гаьнна лоам чу уллача Итум-Кхаьла я. Укхаза районни центрера баьхке наггахьа мара хилац фермайи бригадайи къахьегамхой Iалашбераш. Цудухьа хила а мегар цу колхоза парторганизаце секретара Узуев Элбе агитпоезда доакъашхошка моаршал хаттара къамаьл ше деш царна хилац фермайи бригадайи къа-

ТIеххьарча деношка № 1 йолча агитпоездо Iалашбир Ножай-Юрта района кхашкара къахьегамхой. Малав Ножай - Юрта районни культура Цен сий дола самодеятельни коллектив на йовзаш! Кхашкара бIаьстан балхаш долаш а хIанз ялат чуэцача юкъагIа а каст-каста кхашкара-къахьегамхой болча хул районни культура Цен агитбригада.

Хьалхарча дийнахьа А. Шерипова цIерагIча колхоза трактористаш, гIишлошъераш, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутата Абуязитова Бакуй звено юкъе йола кхаш леладу бригада йолча хилар № 1 йолча агитпоезда состав. Цунца дIа а кхийтта, цига яр иштта Ножай-Юрта районни культура Цен агитбригада, райПО автотика. Агитпоезда программа сакъердаме, теркаме, чулоацам дика болаш а яр, керттерча даькъе моттигерча материалах оттаяь а яр. Хьежаш а ладувгIаш а бараш чIоагIа раьза беш хилар Нохч-ГIалгIай АССР заслуженни артиста Б. Эльмурзаева вокальни номераш, Б. Оздемирова, М. Салманова даьха иллеш, кхыдараш.

Из программа а йолаш Балан-Су, гаьна уллача Гагарина цIерагIча колхозе яха а хилар агитпоезд.

Агитпоезд керттерча даькъе гаьна ялача моттигашкара къахьегамхой Iалашбеш чакхъяьлар. Массанахьа а чIоагIа гIадгIойя тIа а иййора, баркал яхаш накъа а йоахар агитпоезда состав. Наьсарен, Советски, Ножай-Юрта районий 21 фермера, бригадера, звенора 2.700 гаргга саг Iалашваь чакхъяьлар республика культура министерства № 1 йола агитпоезд.

А. МИСЛАУРОВ,
республика культура министерства методист.

«ДИКАГIЧА ШОФЕРА»

Гудермесски района «Дружба» яхача совхоза йиьлагIча отделене хьекха касарагIа улла мукх оардаш латт.

Комбайнашкара ялат дIаувзача дика къахьег укхаза шофераша. Ялат дIаувзаш лелача машинех цхьанне тIа бIаргаяйр тхона «ДикагIча шофера» аьнна тIаяздаь вымпел. Из вымпел яла а йоагIаш шофер волча коммуниста Темирсултанов Адама еннай. № ГЕ-81-84 йола пун машин цIаккха а телха соцаш яц.

Дахача шера Темирсултанов Адам свекла, ялат, силос дIаувзача болх беш вар. Из болх цо башха дика барах пунна КПСС Гудермесски горкомеи горисполкомеи Сийлен грамота еннаяр. ХIаьта укх шера а цо хьекхал ялат дIаувзача ше эсалагIа боацаш болх белга. ХIара денна 20—30 тонн ялат дIаоз цо комбайнашкара.

Совхоза отделене парторганизаце секретара Салулаев Данисолта ловца а баькха. «ДикагIча шофера» яха вымпел шофера Темирсултанова машина тIа ше хьалъегIар.

Б. КОВАЛЬКОВСКИЙ.

КИНОФЕСТИВАЛЬ ОРБИТЕ

Уж ши сахьат бIарчча шоай да Московски дунен халкъашта юкъерча кинофестивала пресс - центре аккредитованни болча журналистий. Ха хоадам чIоагI баь я, хIаьта а цу шин сахьата корреспондентий ка йоал маьхе дола дуккха хоамаш ха.

12 июле пресса тIанийцар конкурсе «Презираемый» яха художественный фильм деча Пакистана кинематографисташ. Къаман кинематографи дегIаахара темпаш тоьам болаш лакха я цу мехка. Нагахьа 1948 шера алхха цхьа фильм мара ца даьча, дIадахача шера уж 80 дир. Пакистана кинобелхлой къаман киноинститут вIашагIйолла уйла йолаш ба, хIаьта советски специалисташа, гIодергда аьнна дег-ондало йолаш а ба.

Пакистански кинобелхлой шоай толамашка чIоагIа критически хьожаш ба. Царна Iалаьмате дика хов жанр цхьан тайпара, тематически монотонность хилар профессиональни кадраш ца тоаъэр Iаткъача шоай кинематографи доккха кхоачамбоацар догла.

Пресс - конференци чакхйоаллаш пакистанцаша журналисташка гIолла Азеи Африкаи берриг кинобелхлой бийхар тIайоагIача бIаьсти Малхбоален Пакистана столице—Дакке вIашагIйолла лаьрхIача дунен халкъашта юкъерча кинофестивале дакъа лаца.

Конкурсе хьалхарча дийнахьа «Лохе вугача лоаме тIа гIолла лакхе хьал» яха фильм конкурсе гойтача американски кинематографе тоьалл йоккха делегаци яр пресс-конференце. Пун составаца, белгала аьлча, конкурсни картина режиссер Роберт Маллигани цу тIа керттера роль лелаю Сэнди Денниси вай мехка вовзаш вола режиссер, США боккхагIа болча киномастерех цаI вола Стэнли Крамери ба.

Хаттараш керттерча даькъе конкурсни фильмах лаьца дар. Режиссереи продюсереи дийцар, картина тIа болх беш шоаш импровизаце методах шерра пайда ийца хилар. Съемкаш яьй нью-йоркски цхьан школе, хIаьта школьникий ролаш ловзаьраш школьникаш бар. Автораша дийцачох, цар гIо дир картине ше маларра, кхы кийчо яь ма лий аьнна лоацаш дола хьал дизза дIахьокха.

ДукхагIа бола журналисташ эггара хьалха вIашагIкхетача актриса Сэнди Денисас хоам бир, из кинора ший шоллагIа болх болгах. ХIаьта хIана из юхаяхай театральни сцена тIа.

Цхьалола хаттараш Стэнли Крамерга дир. Цо боккха мах бир конкурсни фильма «Сона хетарехьа из йоккха произведени я,—аьлар цо» бакъла цхьаккха а жоп даланзар ший творчески планех даьча хаттарех.

Хьалхарча дийнахьа «Полопечни» яха конкурсни фильм хьекха Югославе кинематографисташ къаман кино эггара къоцача деятелех ба. Уж ба В. Слиепчевич — конкурсни лента режиссер, И. Чирилов вовзаш вола писатели сценаристи, хIаьта цу тIа керттера ролаш ловзаяь, гIорваьнна ши актер — Л. Самарджичи С. Пешичи. Дага яхка маезза царна дагайоахк таханарча Югославе къонача тIехьенна а кхычарна а дага йоахка проблемаш.

— ХIанзарча заман эггара ирагIа, дега сатем ца луш долча дешаех бакъари цIенача дег тIарен дувцалга, царна йоагIа образнии художественнии решенеш лохилга — из да оаха тхоашта хьалхашка оттадаь хинна декхар — хоам бир фильма режиссера В. Слиепчевича.

— Иван Стоянович — фильм «турпал» санна йола личносташ хьагуча а яьннай гучаяла а тарлу тайп - тайпарча социальни хьалашка, кхыметтел вай социалистически обществе а, — аьлар сценариста И. Чирилова, — Уж кхерамегIа ба ма аьлла а белгала болаш, цIаьхха вайна бовза йиш йолаш боацандаь.

Духхьал иштта шерра дош оттадаро югославски кинематографистий фильмана шоай мехка а доазол араха а лоархIам боллаш толам бера.

(ТАСС корр.).

«Зося» яхача кердача художественни фильма тIара кадр: Михаил (артист Юрий Каморный), Зося (польски актриса Пола Ракса). Москверча V-ча Дунен халкъашта юкъерча кинофестивала конкурсе хьачуденнад из фильм.

Иштта цIи йолча дувцарахи Владимир Богомолова сценарехи М. Горьке цIерагIча берийи кагирхойи фильмай Центральни киностуде оттадаь из картина хьадеча дакъа лаьцад «Камера» яхача польски творчески объединене. Оттадаьр режиссер — Михаил Богин. Фильм даьккхар воккхагIа вола польски кинорепортер Ежи Липман ва.

1944 шу. ЗIамигача польски юрта салаIа йоагIа советски батальон, цхьабакъда, бIухоша кхоачаш кхо ди а даккханзар укхаза: керда наступлене йолаю батальона. Шоай вIаши бола безам кхоачаш дIаела а кхелехьа дуккхача хана вIашагIкъаст, хIаьта геттара къасташ хила а мег, советски эпсар Михаил Кузьмини польски йоI Зосяи.

ТАСС фотохроника.

ДИКА ОАМАЛ

Тха ГАРО завода коллектива оамал а хинна дIаэттад заводе болх а баь, къоаналагIа пенсе болхараш безаме а гIулакхаца а накъабоахилга. Пенсе ваха ха йола завода хIара болхло, гIулакхера саг коллектива митинг а йийя, маьхера совгIаташ а телаш накъавоаккх оаха.

Укх деношка завода инструментальни цехе хилар пенсе вода кадрови болхло строгальщик Павел Андреевич Иваненко накъаваккхара яь цеха коллектива митинг. Цига завода директора Н. И. Столбова хьакхайкадир П. Н. Иваненкона даим йола заводской пропуск луш хилар. Цеха коллективо, завода администрацe, цул совгIа шоаш накъавоаккхачоа делар маьхера совгIаташ.

М. ЧИФЛИКЯНЦ,
ГАРО завода инструментальни цеха парторганизаце секретара заместитель.

ЮРТА КЪАХЬЕГАМХОШТА КОНЦЕРТАШ УВТТАДУ

Укх шера ахкан замалахьа юртбоахама къахьегамхошта гIулакх деш я Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен иллеи халхареи ансамбла коллектив. ХIанзале республика цхьайолча районашка концерташ увттадаь яьннай из. Ялх дийнахьа хилар из Наурски района юрта боахама къахьегамхой болча. Иззал ха яьккхар Шелковской районе а. Цига селхан юххера — бархIлагIа концерт оттадаь а баьнна Дагестане гIоргба тахан ансамбла артисташ. Духхьал Кизляр яхача городе ялх дийнахьа выступленеш ергья ансамбло. Цул тIехьагIа дукха ца говш цIа а баьхка кхы дIахо а Нохч-ГIалгIайчен юрташка концерташ увттадергда.

ХЬАСТ

Иштта цIи йолаш я Грозненски района В. И. Ленина цIерагIча колхоза правлене хьайийлла ахкан замалахьа салоIаргдола комсомольско-кагирхой лагерь. Петропавловски юкъерча школа лакхехьарча классашкара шовзткъа совгIа саг ва цига салоIаш.

Сакъердаме да укхазарча кагирхой вахар. Тайп-тайпара ба салоIам. Гаьнарча походашка ух, экскурсеш ю, лувч, маьлхе бала. Йолаш я спортивни площадка. Цига волейболах, баскетболах, теннисах, кхыча спортивни тайпаех ловз. Деша безам болчоа даим керда журналаши газеташи хул. Болх беш я библиотека.

БелгалдаккхадезаIa шоаш салоIашше а юрта боахама къахьегамхошта новкъостал деш баьцадаарий плантацешка, сомий бешамашка, хьатташка къахьегаш ба мехкарийи кагий нахи хилар.

Р. Радина.

ХАОТТАМ

Тахан республикеи Грозней гIолла хувцалуш морхаш хила мег, бийсанна дикка дукхагIа а хулаш, сарахьо къулбехьарча районашка лоацача хана догIа хургда. Температура бийсанна республике гIолла 17 — 20 градуси Грозне 17 — 19 градуси йIовхал йолаш, дийнахьа республике гIолла 23 — 28 градуси Грозне 25—27 градуси йIовхал хургья.

19 июлагара 24 июлага кхаччалца йолча юкъагIа нонагIа кIезига-дукха морхаш хургья. Цхьайолча моттигашка лаьгIо догIа делхаргда, тIеххьарча хана дикка чIоагIа делхаш догIа а хургда, ди а къувкъаргда. Мух къилбаседера лаьгIо хьекхаргба. Температура бийсанна 14—19 градуси дийнахьа 28 — 33 градуси йIовхал а йолаш хургья, хIаьта къулбехьарча районашка 25 — 30 градус йIовхал йолаш хила а мег температура.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгIа

18 июль, 1967 шу

РАДИО: 6.30 — «Нохч-ГIалгIайчен лаьтталеладархо» (эрсий меттала). 6.50 — Хоамаш. 7.10 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Передачай программа. 8.10 — «Сердало» газета обзор. 8.20 — Ашараш. 8.30 — «Къона тIехье» (гIалгIай меттала). 8.45 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — Юрташка гIишлош хьалъерий заявкех оттадаь концерт. 16.30 — «Массаза а кахаца» яха передача (гIалгIай меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 17.15 — «Индустриальни Нохч-ГIалгIайче» (эрсий меттала). 17.30 — «Коммунистически къахьегам бахьан долаш» яха беседа. 17.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).

УКВ: 9.00 — «Хьона, парти» яха литературно-музыкальни композици. 9.29 — «Дневника тIара оагIонаш» яхача спектакла радиокомпозици. 10.56 — Г. Топоркова кхолагIа симфони. 11.27 — «Хозача городера аьнар хулаш вар» яха бераштa дола радиоспектакль. 18.00 — «Майсаре леладаь гIулакхаш» яхача Юдакова опера монтаж. 19.21 — Прокофьева яхкалагIа симфони. 20.00 — «Знакомьтесь, Балуев» яха радиокомпозици.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 17.30 — Бераштa дола фильм. 18.05 — Телевизионни кердадараш (нохчий меттала). 18.20 — «Илли дукхадезаденна саг» яха передача (нохчий меттала). 18.55 — Мехка телестудей фильмаш. 19.25 — Телевизионни кердадараш. 19.40 — «Из массанета а дакъа кхоачаш да» яха беседа. 19.55 — Бокъолчоах даьккха фильм. 20.30 — Шоана, бераш! 20.45 — «Са Iовдала истори» яха художественни фильм.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. 3-39-11; бехктокхама секретара—3-34-38; партийни вахареи, культураи, промышленностеи отделий—3-42-30; юрта боахамеи письмойи отделий — 3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Ленина, 11 (3-й этаж). зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05226. Заказ № 3387.